

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Година XXIII — Број 549
Субота, 7. јул 1962. год.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

КРОЗ ВЕКОВЕ

ЗАВИДЉИВ НА ЗДРАВЉЕ

Хаши Ахмет Беј, владар области Констанине у Алжиру, кажњавао је смрћу сваког поданика чије је здравље било боље од његовог. За једанаест година своје

владавине (1826—1837) он је због овог „злочина“ погубио 3.000 својих поданика.

ОДАНА СУПРУГА

Римљанка Арија, жена Цезиња Пета који је био на конзулској дужности, извршила је самоубиство да би свом мужу дала храбрости да умре. После угашене побуне против цара Клаудија, 42. године, Цезиње Пета је због учествовања у њој осуђен на смрт. У таквим случајевима угледни Римљани обично су сами себи одузимажи живот. Видећи да њен муж нема довољно храбрости за овај чин, Арија је зарила у себе мач, извукла га из ране и пружила га мужу с речима: „Пете, не боли!“

ОПЕРАЦИЈА НА ЛЕДУ

На једној санти леда која се налазила 350 километара јужно од Северног пола извршена је 26. јануара 1956. године операција слепог прева над једним чланом совјетске експедиције „Северни пол 4“. Болесник се брзо опоравио и наставио да ради на санти. Хирургу су помагали један механичар и један аеролог. Ово је била прва операција у историји извршена у непосредној близини Северног пола.

ОЗИРСОВО ОКО

Коси отвори на праћу кроз које пролази сидрени паламар или

ланац праве се и данас на модерним бродовима слично оку Озириса, египатског бога за кога се веровало да бли над сигурношћу бродова.

У ОВОМ БРОЈУ: Паника у бункерима. Лек Јана Бабичке. Гнездо с бравом. Први истраживач дубина. Последња бишка за Аламо. Тираж лисћова некад и сад. Хумор. Анејдоше.

НОВИ РОБИНЗОН

Полинежанско острво Антораж у Куковом архипелагу све до недавно сматрано је ненастањеним. Међутим, пре извесног времена са хеликоптера једног америчког брода примећен је на острву човек. Морнари су одлучили да се с њим упознају.

Показало се да човек са острва није никакав бродоломник. То је неки Том Нил који

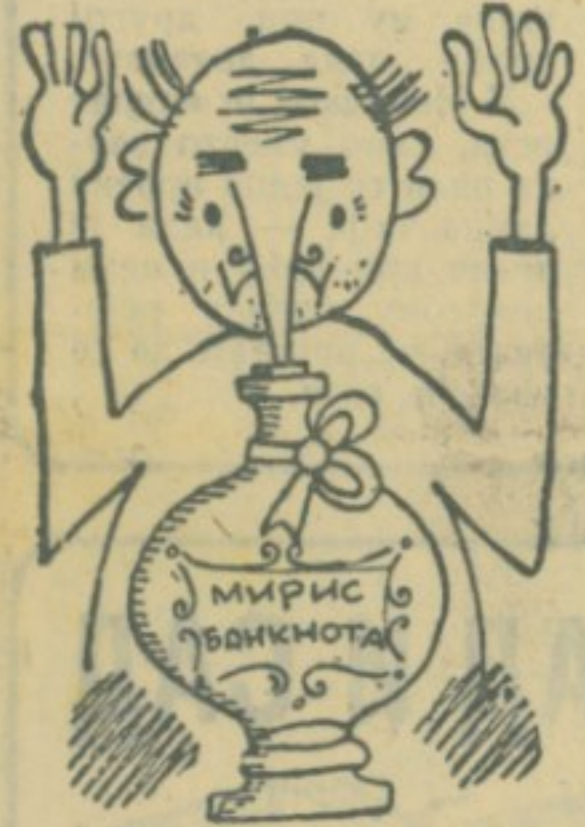

је пре две и по године дошао на њега с Новог Зеланда. Подигао је ту себи колибу око које гаји кокошке, голубове и свиње. Само један пас дели с Нилом његово добровољно прогонство.

Нови Робинзон одбио је да напусти острво и није хтео ни да узме у руке новине и часописе које су му поштом долазиле. „Ваш свет мене савршено не интересује“ — рекао је морнарицама.

МИРИС НОВЧАНИЦА

У Француској су се недавно појавиле нове колоњске воде намењене искључиво мушкарцима. Оне имају необична имена: „Богаташ“ или „Мирис банкнота“ и стварно мирису на потпуно нове новчанице.

„Онај ко купује наше колоњске воде мирисе као купци капиталиста“ — пише у рекламним огласима. Међутим, проналазач „милијардера по мирису“ није изазвао велико интересовање купца.

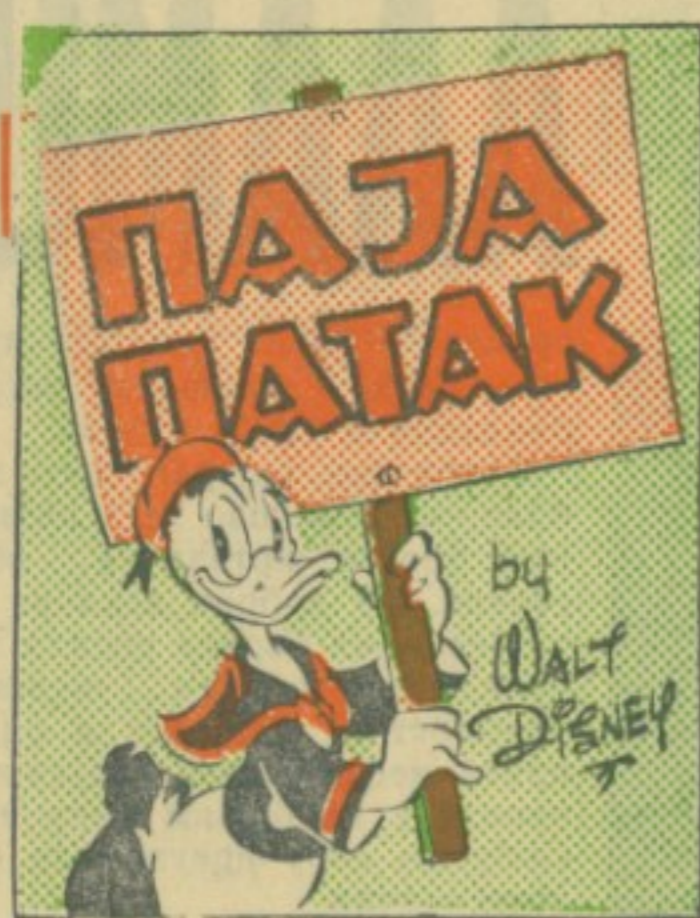
ЖИВОТ ПОД ЗЕМЉОМ

У једном од својих романа Жил Верн је преселио под земљу читав један народ... Италијански породљаци извели су недавно сличан експери-

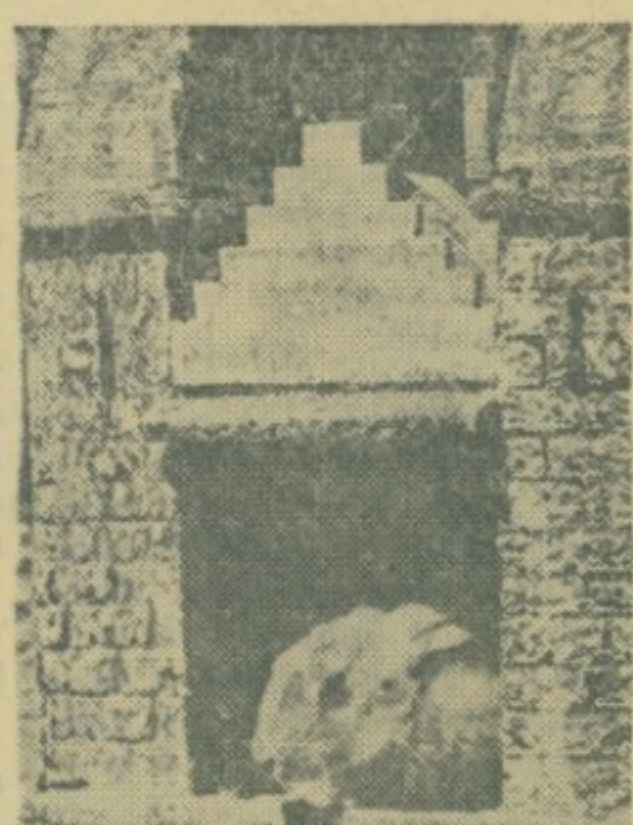
мент, само у мањим размерама. Наиме, они су провели читав месец у подземним пећинама, у условима апсолутне таме. Са собом су узели и домаће животиње. Намера им је била да реше низ практичних проблема: како тама утиче на понашање животиња? Колико дана човек може да проведе у потпуном мраку, да неће заборавити да разликује боје?

Била је потребна велика издржљивост да би се овај тежак опит извео до краја. Први утисци научника после изласка на светлост дана: тама негативно утиче на психу људи; из дана у дан човек постаје све раздражљивији и нетрпељивији; чуло слуха и мириса необично се развијају. На домаће животиње боравак у тами није имао никаквог приметног утицаја.

НЕОБИЧАН ЗАМАК

У малом селу Лакрост, близу Турниа на Сони и Лоари, налази се необичан „замак“ за животиње. Саградио га је неки Едуард Роте, који се ина-

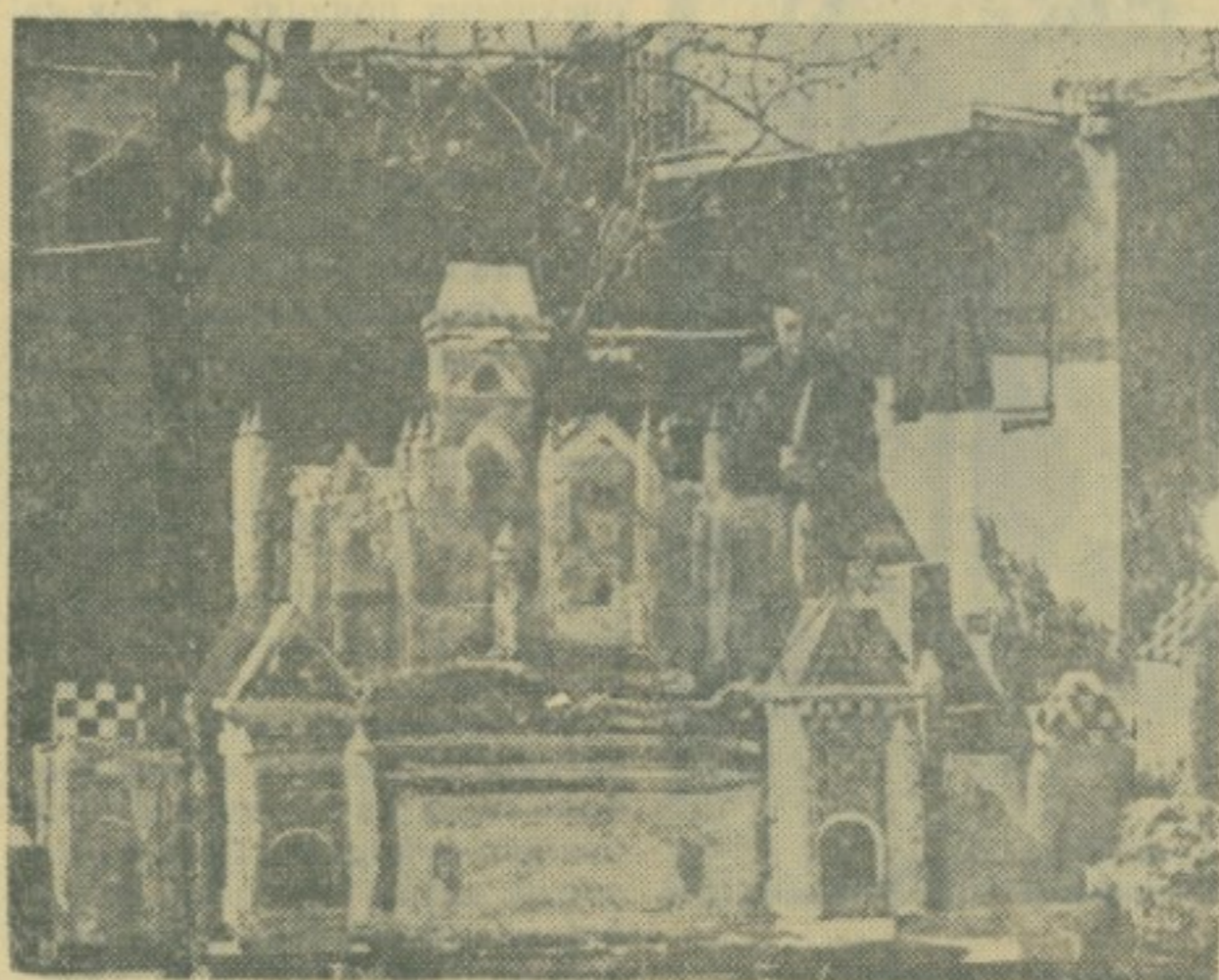
ОВАЈ ЗЕКА КАО ДА КАЖЕ: МОЈ ПРИЈАТЕЉ ЛИСЦИА ИЗ САХАРЕ МИ ЈЕ ОВДЕ ЗАКАЗАЛА САСТАНАК

че бавио тамањем пацова. Али и поред тога овај седамдесетогодишњак, пореклом из Алзаса, необично воли животиње, а нарочито је пријатељ паса, мачака, малих лисица из Сахаре, зечева, кокошака и веверица, које код њега проводе прави „краљевски живот“.

И то двоструко „краљевски“, јер не само да имају добру негу и храну већ и станују у „правом замку из XIII века“.

Да би подигао овај „замак“ Роте је утрошио 20 цакова малтера, 50 килограма декстрина, 150 килограма лепка и 220 м² дашица, 200 килограма лепљиве хартије, 2 километра електричне жице, 350 сијалица и за кров више од 2 милиона шибца.

У нишама овог живописног „замка“ живе његови двоноги

ЕДУАРД РОТЕ СА СВОЈИМ ЗАМКОМ

и четвороноги пријатељи. Непотребно је рећи колико интересовање изазива овај „замак“ кад га Роте изнесе на сеоски трг. Сви мештани га у шали називају Нојев ковчег на точковима.

НЕ ГОВОРИТЕ МИ О ГУСКАМА СА КАПИТОЛА, ТО ЈЕ САМО ЛЕГЕНДА... ЗАР ВАМ СЕ НЕ ЧИНИ ДА ТАКО МИСЛИ ОВА КОКА

ШКОЛА КОСМОНАУТА

Школа младих космонаута је отворена у Совјетском Савезу, у родном граду првог совјетског космонаута Гагарина. Испит за пријем у школу је био веома строг, а поред многих телесних вежби да би стекли потребну кондицију, ученици ће морати да уче како се скаче падобраном.

ДРАМА
ЗА ФИЛМ

ПОСЛЕДЊА БИТКА ЗА АЛАМО

Пре 124 године, 182 Тексашанина — окупљена из свих делова Сједињених Држава — борили су се 13 дана и ноћи у Аламу против 5.000 Мексиканаца. У борби Тексаса за независност, Аламо је одиграо одлучујућу улогу — његови браниоци, па ли у борби до последњег, повукли су све у борбу за ослобођење од Мексика. Само пет недеља после пада Алама, јединице мексичког генерала Санта Ане потучене су до ногу а он је био принуђен да потпише уговор о примирју. Отада је Тексас постао независна република и био то све до 4. јула 1845. године, када је приступио Сједињеним Америчким Државама.

Нема предаје

Сада је четири часа по подне — 5. март 1836. године, два наести дан опсаде — тренутак када су мексички топови изненада престали да пуцају. Иза њих је армија Санта Ане, спремна за напад, са бојним покликом „Без милости!“ а унутра су 182 човека спремни да умру за слободу уз бојни поклик „Нема предаје!“

Дувао је хладан северец. Пред сумрак је ветар почео да леди тела до сржи и замрзава земљину кору.

Санта Ана је неочекивано наредио престанак ватре не због хладноће већ зато што је знао да је непрекидна каио нада његове армије, исцрпља опседнутог непријатеља, и да му је нестало муниције. Желео је да им пружи прилику да онако уморни заспе чврстим сном и да се пробуде тек кад се Мексиканци буду пењали уз зидове.

Све до овог изненадног престанка ватре Тексашани нису имали ниједног мртвог. Застој им је добродошао да после 14 дана одспавају неколико часова у тишини. Пуковнику Тревису, команданту посаде, ова тишина се чинила злослутна.

Генерал Санта Ана сазвао је своје штабне официре на разговор у два часа тог поднева. Пала је недвосмислена наредба: „Дошло је време да се за одлучујући ударац непријатељу у тврђави Аламо. Његова експедиција главнокомандујући генерал, одлучио је да сутра у 4 часа

ПУКОВНИК ТРЕВИС, КОМАНДАНТ БРАНИЛАЦА АЛАМА, ПОЗИВА СВОЈЕ ВОРЦЕ ДА СЕ ДИГНУ И ВОРЕ ПРОТИВ НАПАДАЧА КОЈИ НАДИРЕ. УЛОГУ ТРЕВИСА ТУМАЧИО ЈЕ ПОЗНАТИ ГЛУМАЦ ЛОРЕНС ХАРВЕЈ

изјутра колоне буду постројене на пушкомет од првог грудобрана, спремне за напад који ће започети на сигнал трубом дат са северне баријере.

Санта Ана се надао потпуном успеху. Пред саму зору мексичка пешадија би у полутами форсирала зидове тврђаве. А када се војници већ попењу уз лествице, биће у стању да осматра све и изврше напад на једва пробужене људе.

Три изненадна звука су пробудила Тексашане: продоран звук трубе подигао је мексичку пешадију на ноге, а он да одједном је започео топот неколико хиљада ногу по тврдом залеђеном тлу. Трећи звук је био најстрашнији од свих: војна музика генерала Санта Ане засвирила је стари маварски борбени марш, чувени дегуело, сигнал за борбу на живот и смрт.

Момци Дејви Крокета

Тексашки стражари ван тврђаве мора да су одмах били прободени бајонетима јер ниједан није пустио гласа. Први глас је дошао тек од самог пуковника Тревиса: — Дижите се, људи! Мексиканци наваљују на нас. Треба их послати у накао!

Лон Тинкл, књижевник написао је књигу »13 славних дана«. Наша прича је извод из те књиге, а фотографија из филма »Аламо«
Џона Вејна

Мексиканци су заиста били ту: 2.500 против 182 до крајности исцрпљена борца за слободу. Огромна резерва се тек налазила иза леђа нападача спремна да притекне у помоћ и да пресретне бегунице. У том моменту топовске гранате су почеле да падају на тврђаву са свих страна.

Командант Тревис је пожурио ка свом борбеном месту у тврђави. Стајао је поред топа упереног у једини мостобран на северном зиду, који је мексичка артиљерија успела да направи.

Прослављени Дејви Крокет са својим момцима из Тенесија стајао је на југоисточној страни и штитио ниске зидове који су од капеле ишли према јужном зиду.

Џин Бонем налазио се на крову капеле и командовао топовима који су маневрисали у свим правцима. Мада изненађен, мали гарнизон је успешно одолео првом нападу. Топовска паљба је прорешетала Мексиканце који су журишали према зидовима. За браниоце је настао убрзо те очекивани починак — док се Санта Анина јединице прегрупишу и организују за други налет.

Ако Мексиканци успеју да пређу преко спољних зидова преваладаће несразмерно велики број непријатеља. Тешко је одржати позиције у тако драстичној сразмери: 28 против једног!

Мексички генерали нису могли да одлажу: неке јединице су изгубиле готово половину бораца. У свитање зоре већ су се могле распознавати шаролике униформе нападача. Али упркос великој концентрацији снага на сектору који је бранио пуковник Тревис, барјакна ватра је успела да одбије и други напад. Ниједне лествице нису се дуго задржале на зиду — Мексиканци су падали у тврђаву само мртви.

Главна тачка напада био је отвор на северном зиду који је направила мексичка артиљерија два дана раније. Упадајући туда, Мексиканци су хитро заузимали положаје поред зида и мртвих тела својих другова. Већина људи мо

рала је да остане на брисаном простору.

Драма у четири чина

На непријатеља у дворшту Аламо, Тексашани су морали да пуцају из црквених барака већ упола разрушених непријатељском артиљеријом, и из двоспратног некадашњег здања и саме капеле. Борили су се лавовски мачевима, томахамама, ножевима и пиштољима. Врата и прозори били су заштићени врећама песка али чим би се једном отворили више се од силе налета нису могли затворити — преостала је још једино борба на нож.

Отпор Тексашана био је драма у четири чина која није трајала дуже од сличне драме на позорници. Први чин је био покушај да се одрже зидови тврђаве против најезде Мексиканаца. Други се одиграо у дворшту где

се крвава битка одвијала прса у прса, а последња два у баракама и самој капели.

Трећи чин, најтрагичнији за браниоце, прошао је с највећим бројем жртава са обе стране. Из добрих закљона у рушевинама барака косили су нападаче, али сама људска храброст се није могла одупрети несразмерно бројнијем нападачу са бољим оружјем. Собу по собу преузимали су Мексиканци.

Дејви Крокет се још борио у дворшту.

— Само ми одреди место које треба да браним — рекао је Тревису — и ја ћу га с мојим момцима одбранити!

Али је и он, као и командант Тревис, умро напољу — како је одувек желео. Пронађен је међу својим људима, са грчевито стегнутом „старом Бети“ — његовом најомиљенијом пушком. Као споменик човеку чије је јунаштво остало легендарно — око његовог тела нађена је највећа гомила лешева мексичких војника.

Последњи чин се одиграо у самој капели, јединој згради која се и данас налази у Аламу. По договору, мајор Роберт Еванс је требало да упали складиште барута и дигне тврђаву у ваздух. У моменту када је пошао са упаљеном буктињом, граната је пробила улазна врата и нападачи су нагризули унутра. Са уздигнутом руком у којој је пламтела буктиња, мајор Еванс је, погођен куршумом, пао потрбушке на земљу.

О онима који су погинули није остало много шта да се каже: погинули су сви браниоци, сви до једног. Остало је у животу само око петнаест жена и деце. Рамон Мартинез Кара, Санта Анина секретар је записао: „Довели смо више од 5.000 људи и за време опсаде изгубили 1.544 најбоља војника. Тексашани су се борили као ђаволи а не као људи“.

ЈЕДАН НЕОБИЧАН ИЗУМ

У Енглеској и у Западној Немачкој све крчме, мотели, кафане и кафе-барови на аутопутевима и на прилазима места кроз која аутострада пролази, снабљени су једним апаратом који непогрешиво, за трен ока, може да измери брзину рефлекса возача ако је за време одмора у таквим локалитетима — пио алкохолна пића.

Посетници ових угоститељских радњи неће моћи да настане вођу ако машина не покаже одређену брзину рефлекса.

Пре него што возач настави пут треба само да притисне на разне одређене полуге и дугмад да би добио „тест за даљу дозволу“. Ако машина „удари“ у звонико уграђено изнад ње, значи да је возач „под гасом“ и да треба прво да се „издува“, односно сачека да се алкохол ресорбује — и машина му при другој проби „изда дозволу“.

У Немачкој је апарат исти, само уместо звука пали се једна црвена лампа која — када је возач при пићу и нема потребну брзину рефлекса, не престаје да се пали и гаси.

ТИРАЖ ЛИСТОВА НЕКАД И САД

Према једној статистици из 1882. у свету је излазило укупно 23.290 дневних листова. Од тога више од једне половине (13.600) отпадало је на Европу. Америка је долазила на друго место са 9.129 разних новина, без оних које су излазиле периодично. Азија је имала само 388, Аустралија 100 и Африка 50 листова.

У Европи је најразвијенија била дневна штампа у Немачкој — 3.770 листова, махом малих локалних новина. Енглеска је заузимала друго место са 2.509, за њом је долазила Француска са 2.000 листова. На четвртм месту била је Италија са 1.226, а за њом Аустро-Угарска са 1.200 листова. У Русији је у то време излазило свега око 500 листова.

Тадашњих 6 великих европских сила имале су преко 11.000 представника седме силе, а све остале европске земље око 2.400. На Балкану је била најслабије заступљена дневна штампа и имала најмањи тираж али ни у Европи, просечно, он није био већи од 2.000 до 3.000 примерака. На данашњој територији Југославије излазило је 1884. 118 листова, од којих 55 ћирилицом. У Србији је било укупно 29 листова а само у Београду 25, рачунајући ту и недељне листове и часописе.

После десет година (1894) број листова у Београду се више него удвостручио и попео на 56. Почетком овог века (1904) у Србији је излазило 90 листова: 72 у Београду, односно 16

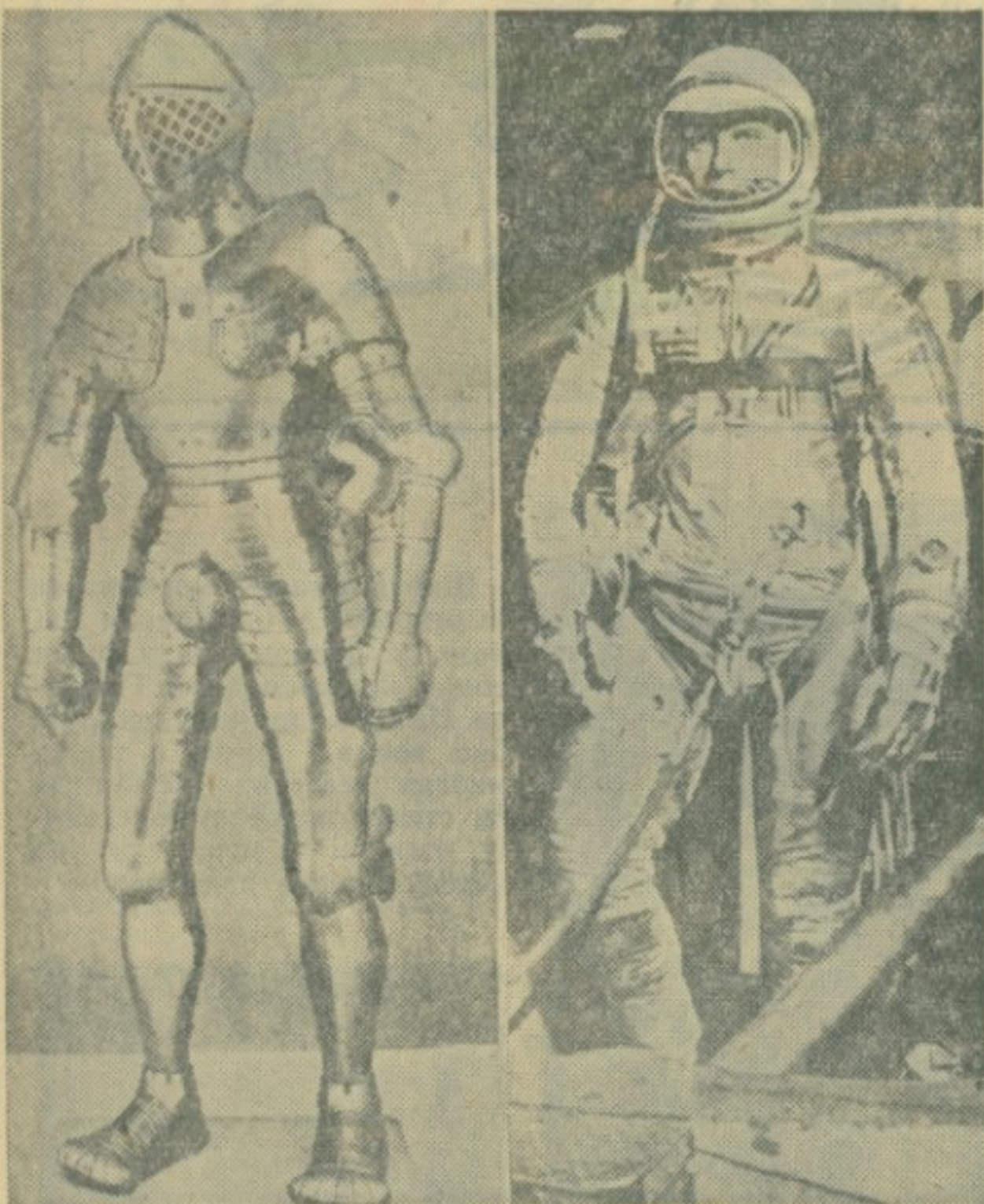

више него пре десет година. Пред светски рат, почев од 1912, развој штампе је врло упадљив: од 197 листова који су излазили у Србији, на Београд отпаде 126. Док је 1911. било 17 дневних листова, следеће године се већ њихов број попео на 26.

У раздобљу између два рата врши се концентрација у дневној штампи. Код нас опада број малих листова у корист оних с великим тиражом а иста тенденција се осећа и у целом свету.

Према извештају Унеска број дневних листова у свету повећао се од 1948.

до краја 1959. од 6.120 на 7.661, што у поређењу са бројем пре 80 година не износи ни једну трећину. Велики листови прогутали су мале. Тираж ових листова скочио је од 219 на 288 милиона примерака (31%) али то није у сразмери са порастом становништва у свету, јер број примерака дневних листова на 100 лица показује повећање само од ранијих 9,3 на 9,7 данашњих. Број дневних листова смањује се у Америци и Европи, али се развија у Совјетском Савезу, Јужној Америци, Азији и Африци.

КОСМОНАУТИ И XVI ВЕК

Једна компанија из Лос Анђелоса која се бави израдом одела за космонауте недавно се обратила службеницима у одељењу за оклопе лондонског Тауера тражећи помоћ за решавање проблема — како да начине одела за

космонауте у којима се они могу покретати. Одељак за оклопе им је саветовао да их праве по узору на оклопе витезова, а специјално оклоп Хенрија VIII — из 1515. године.

ЕКРАН ПРЕД ЕКРАНОМ

Крајем прошле године швајцарска фирма „Саба“ патентирала је оригинални метод одстрањивања линијске структуре слика на телевизијским екранима.

До овог проналаска дошло се сасвим случајно. Једном су у лабораторију дошли на проверу један обичан телевизор. Док је апарат чекао на ред, покрили су га навлаком од прозачне пластичне масе. Када је дошло време проверавања, техничар је укључио телевизор али навлаку није успео да скине — хитно су га позвали на телефон. Вративши се покривеном телевизору, техничар је стао задивљен: слика на екрану била је готово чиста, без линија.

Смesta су се окупили сви сарадници лабораторије. Кад су скинули навлаку, слика на екрану постала је обична: испресецана тинијама. Загонетка је брзо и једноставно решена. Наиме, синтетичка матери-

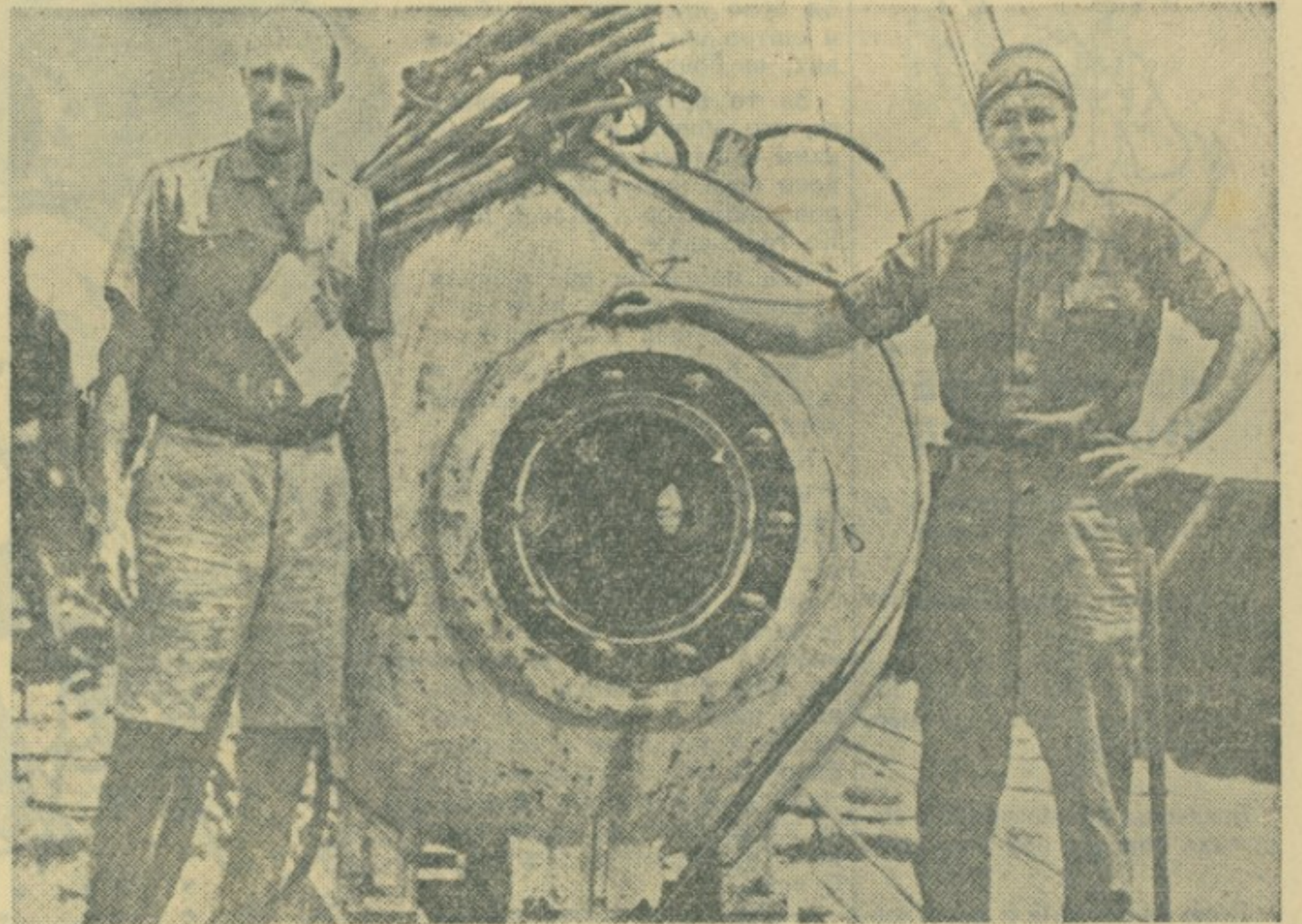
ја од које је била сашивена навлака имала је на једној страни лако таласасту површину, и то тако да се голим оком ти „таласи“ ни су примећивали. Срећним случајем они су били постављени паралелно с линијама на телевизијском екрану. Због тога је јачина линија била донекле ублажена, а јачина тамних међупростора између њих појачана.

Откриће до кога је техничар дошао лудим случајем дало је подстицај за да није успео да скине — хитно су га позвали на телефон. Вративши се покривеном телевизору, техничар је стао задивљен: слика на екрану била је готово чиста, без линија.

Освојити производњу нових екрана марке „Саба“ није био нимало лак задатак. То је и разумљиво: на појас широк свега један сантиметар треба унети око сто паралелних бразди веома сложене профила с максималном дужином од свега 0,005 милиметра.

ПРВИ ИСТРАЖИВАЧ ДУБИНА

Четвртог јуна ове године умро је на острву Тринидаду Чарлс Вилијам Биб. Он је први који се спустио у тамне морске дубине

ВИЛИЈАМ БИБ И ОТИС БЕРТОН ПОРЕД БАТИСФЕРЕ

Четвртог јуна ове године, непосредно пред осамдесет пети рођендан, умро је на острву Тринидаду Чарлс Вилијам Биб. Последњих десет година живота провео је на овом живописном острву Карипског мора окружен природом коју је волео у свим њеним облицима.

Биб је још за живота постао готово легендарна личност: он је први човек и истраживач који се у својој кули за роњење спустио у тамне морске дубине. Чак и да није тога, Бибово име не би било заборављено: на њега би нас подсећале његове књи-

ге о птицама и о животињском свету у дунглама Средње Америке и на Хималајима. Неколико деценија крстарио је Биб земљином куглом

за траговима мало познатих или непознатих животиња. Резултат тих истраживачких путовања: више од двадесет сјајно написаних књига и путописа и неколико стотина на учиних извештаја преведених на више језика. Да поменемо само три најчитаније његове књиге из три разне области: „923 метра испод мора“, „У дубокој дунгли“ и „Галапагос, острва на крају света“.

површине да би проучавао морску фауну. Јуна 1930. године, у близини Бермуда, Биб се спустио до 427 метара дубине. Две пуне године усавршавао је Биб своју „батисферу“ и током 1932. године извео је читаву серију спуштања у „плаво-црни свет“ морских дубина. Најзад, 15. августа 1934. године, заједно са својим сарадником Отисом Бертоном спустио се на 923 метра. Бибов батисфера није била „слободна“ већ, везана нарочитим „каблом за држање“, имала је телефонску везу са „горњим светом“. Тај рекорд у достизању дубина оборио га је Бибов сарадник Бертон — док су Огист и Жак Пикар тек педесетих година, у батискафу који је могао слободно да се креће, дошли у дубине веће од 3.000 метара.

Одушељени сакупљач

Вилијам Биб потиче из Бруклина, где је рођен 29. јула 1877. године. Његова омилена лектура из школских дана били су фантастични романи Жила Верна и егзотичне новеле Радјарда Киплинга. Као многи његови вршњаци и мали Биб сакупљао је бубе, лептирове, жебеве и жабе. Жеља да што више дозна о живим бићима и да то своје знање подели са другима, била је главна покретачка снага читавог његовог живота. Имао је тек 21 годину када је дипломирао на њујоршком Колумбија-универзитету. Студирао је, разуме се, зоологију. Годину дана касније види мога већ као кустоса за орнитологију њујоршког друштва за зоологију и шефа одељења за птице новооснованог зоолошког врта.

Биб је већ био познат као изврстан стручњак за птице када је 1905. године кренуо на прво истраживачко путовање у Мексико. Његова књига о љубавним играма птица које је тамо посматрао и проучавао била је одушељена примљена међу стручњацима. После првог светског рата Биб је био постављен за директора одељења за научна и тропска истраживања. Проучавања животињског света у морима и океанима начинила су од њега првог истраживача морских дубина и конструктора првог модерног апарата за роњење — његове чувене „батисфере“.

Челична кугла с прозором

За читав свет била је права сензација када се крајем двадесетих година пронела вест да Вилијам Биб намерава да се у челичној кугли с прозором, коју је сам конструисао, спусти на неколико стотина метара испод морске

Експедиција у тропе

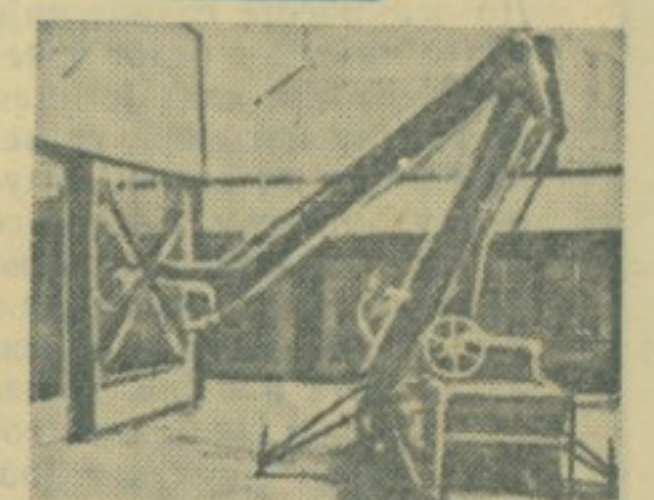
После шеснаест спуштања у океанске дубине Биб се поново посветио изучавању животињског света у тропским крајевима. Предводио је више од 70 научних експедиција: Хималаји, Бурма, Борнео, острва Галапагос, Венецуела, Холандска Гвијана, Јапан, Бермуди — непрегледан је списак земаља и крајева у којима је проучавао животињски свет.

Опасности и непријатности којима се излагао на копну и у мору обесхрабиле би многе, мање одлучне научнике. Сати ма је лежао непомицно у густој трави и трпео уједи чиставе чете тропских мравца да би могао да посматра љубавну игру фазана на Борнеу. Допуштао је да га змије уједају да би неповерљиве домороде уверио у вредност серума против змијског уједа. Читаве часове проводио је, само у костиму за купање и с маском за гурање, у водама где су вртеле ајкуле. То није чинио из жеље за авантуром, већ гођен потребом, да што више дозна о још непроученим припадницима животињског царства.

Године 1952. Биб се настанио на Тринидаду, у непосредној близини тропске истраживачке станице Њујоршког зоолошког друштва чији је сарадник био више од 50 година.

ПОСТАВЉАЊЕ ВЕЛИКИХ СТАКЛЕНИХ ПЛОЧА

Велике стаклене или глатке металне плоче тешке до 280 кг могу прецизно да буду постављене на прозоре или у салама првог и другог спрата помоћу ове октоподо сличне електричне направе. Батерије покрећу хидрауличку полугу дугу 7,5 метара на чијем се крају налазе четири вакуум-

купе које се чврсто приљубе уз глатку површину стакла и на тај начин је преносе до места где треба да буде постављена.

WALT DISNEY ПИЛОТ ЗА МЕСЕЦ

ИЗ ЗБИРКЕ ЧИКА СТАЈЕ

Тамо где нема овце коза се зове „принцеза“ (турска).

Садашњост вања будућност (француска).

И магарца верује да је достојан парњак коња од мегдана (енглеска).

Богаташа негује доктор, сиромаша спасава рад (пољска).

Дрво науке није и дрво живота (енглеска).

Кућа опасности је саграђена на границама безбедности (арапљанска).

Глупост има крила орла а очи буљине (холандска).

Више вреди лав испред тебе него неверан пас за твојим леђима (ирска).

Око иде и где неће, али нога никад (етиопска).

Онај ко дома преврне своју котарицу (јеврејска).

Слуша те баш онај ко те не чује (француска).

По канџама се познаје лав (грчка).

Слеп човек се склања од јарка а у њега упада онај који има очи (арапљанска).

Све што је за осуду није за вешање (белгијска).

Мртвог вучка прескаче и овца (француска).

Обазиовост има два непријатеља: љубав и болест (шпанска).

Ко купује кавез хоће и птицу (пољска).

Руке раде али глава храни (руска).

Теле које сиса не риче (етиопска).

Први месец дана новоименовани директор Прокоп Бабишка провео је у обилажењу предузећа и упознавању службеника. Послове је редовно обављао, мирно слушао реферате шефова, потписивао акта која би брзо прелетео извезбани и оштри поглед његових плавих, шефовских очију.

За то време у предузећу се, као обично и свуда у таквим приликама, када дође нови шеф шапутало: „Дошао нови директор... Какав је... Ко га познаје...“

Али многи би пре решили квадратуру круга него што би одговорили на та питања.

Пан Бабишка је хутоа и љубазно поздрављао сваког кога би срео.

Када би дошао кући поразговарао би са женом, ручао, а затим кренуо у капсулу, како је називао кревет. Ту се осећао као у васиони — изнад свега што га је на овој нашој планети мучило. А мучило га је много штошта. Ето, многи службеници нису му прилазили љубазно. У њиховом понашању било је неког устручавања, неке бојажливости, водели су да се држе на одстојању, као, на пример, Плутон и Сунце.

— Прокопе, нешто си за-

ЛЕК ПАНА БАБИЧКЕ

Занимљива прича о једном директору који је «лечио» своје службенике на веома духовит начин

Бринут? — упитала би га жена Анчи.

— Забринут? .... Ја... Можда... Не брине, Анчи... Посао, посао...

— Посао, посао, као и свуда — рекла би му Анчи — а, је ли, какви су људи тамо, у том новом предузећу?..

— Па, ваљда, као и сви други. Не верујем да су била са неке друге планете.

— Боже, Прокопе, ти све у шали, та ваљда не мислиш то, него онако — какви су... Јесу ли добри?..

— Па онај који је ожењен о њему жена мисли да је најбољи.

— Разумљиво, па и ја о теби мислим. Ето, ти не би згазио ни бубашвабу.

— Да, драга Анчи, али има их који би згазили и слова, а о њима жене мисле да су добре, нежне душе... Уосталом, зашто о томе говоримо.

— Па, онако... Изгледаш ми нешто забринут... Као да има нешто мутно тамо...

— Мутно, — трже се Прокоп, мало застаде, па упита: — А имаш ли ти каквих колача?

— Имам, али мислим да би требало да употребим онај твој лек као оно једном пре, па би вадери омет одјекнули и разведрили ти душу.

— Анчи, мани, — рече јој пан Бабишка и нежно је помилова по лицу. — Знаш, кнедле су биле дивне, а без капсуле не могу.

Анчи му брзо намести кревет и он се зачас вину у орбиту.

После буђења или „спуштања на Земљу из васионе“, како је пан Бабишка називао буђење, он се обуче и крену у вечерњу шетњу, као и увек у градски парк где седе на једну осамљену клупу.

— Да, да... Има Анчи право, — мислио је пан Бабишка. — Забринут сам.

Гертруда Холбајева унела му је прва немир у душу када му је у неколико наврата рекла своје мишљење о људима који раде с њом у одељку. Нешто је слично рекла и Вера Поткрајева, па Руди Павличек и неки други службеници и то све за три месеца откако је он ту. — Анчи има право, опробају свој лек.

Наредних дана пан Бабишка задржао је дуже све службенике у својој канцеларији и разговарао с њима о њиховом личном животу. Вешто их је упућивао да отворе своје срце, па је на ону капнију добра и зла изишло много штошта што је пан Бабишка да постоји у предузећу, а сад је то тек и осетио. Сви су седали за исти сто када су с паном разговарали и ни слутили нису шта он намерава.

Тако је прошао цео месец у разговорима. Пан је осетио да су сада неки људи мрзовољнији, а неки расположенији.

Једног дана после ручка Анчи га поново упита:

— Но, Прокопе, па како је?

— Лепо, ништа сумњиво. Утврдио сам...

— Јеси ли применио лек?

— Не, али сам утврдио да у предузећу нема ниједног уљеза са неке друге планете, да су моји службеници болесни као и сви становници наше земље и да ћу успети да их излечим. Али сад да ручамо, па да летим у орбиту.

Сутрадан пан Бабишка је заказао конференцију у великој сали. Позвао је многе који су с њим били у додиру сваког дана, али и неке друге који ни сањали нису да ће их пан икада позвати. Он сам је блистао тога дана. Осмех се разливао по његовом као месец округлом лицу када је сео за велики сто и испред себе ставио једну замотану кутију.

— Другови и пријатељи, — почео је он — директор предузећа на првом месту треба да буде лекар једне специјалне врсте болести од које болују многи људи.

Сви су се згледали, чудећи се оваквом почетку и питали се каква је то болест, а пан је свечано наставио:

— Многи људи осећају досаду, па и ви, односно сви ми. Увек тражимо неког да нас саслуша, да му се изјавимо да поразговарамо, али узалуд... нигде добре душе. Тако мисле неки, а ја опет верујем да има кудикамо више добрих него злих људи свуда у свету, па и у нашем предузећу. Ти тако зване зли људи, то је заправо мала, како би се рекло, ударна група која болује од зла, а и зло је болест као што су и све друге болести. Како год окренете ти људи нису за одбацивање као што ни болесник од јетре није за убијање, него га је потребно лечити, а лек се може наћи.

Завладала је тишина, а са магнетфонске траке се зачуше речи Гертруде Холбајева:

— Знате, пане директоре, Фани је лења буба, прима плату а цело пре подне прича...

Иза Гертруде су се чули гласови и других болесника: Јирке Хонзика, Руди Павличека, Анчи Димајеве и разних Павела, Карличка, Кербова... У свима је било и ситног и крупног оговарања другова, рушења угледа, потказивања, улагивања директору, али ту и тамо избила би и племенитост.

У сали настаде мрмљање, али оштри глас пана Бабишке све прекину и сви занемеше згранути. Изгледало је као да је гром ударио у све. Видели су сами себе онакве какви су.

Мудри пан Бабишка их је гледао озбиљним погледом и мерио све редом.

— Другови и пријатељи, чули сте све. Ко може ово да порекне? Можда ћете рећи да сам покварен. Можда то и изгледа тако на први поглед, али ја сам морао такав да будем да бисте видели сами себе. Ја сам вас видео и знам да у свима има доста оног доброг, да сте ви сви вредни, али вас је зло метало да развијете пуну снагу, а без тога нема добре и праве производње. И осад ћу вас примати, али не као досад сумњајући у вас. Сад сам уверен да сте и сами увидели своје грешке. У мени ћете наћи друга, пријатеља и лекара за то зло. Ни ја нисам без зла, али стално се лечим.

— Поне, опростите — прва се јави Гертруда, а затим Хонзик, Павличек, Димајева и други.

— Немам шта да вам опраштам. Ви сте били болесни а сада да седнемо и да се договоримо. Могу да вас извештим да је наше предузеће постигло велики успех и да бих желео да ту одјекну валцери, а у вашим кућама радост. Верујте — као у заносу рече пан Бабишка, — није увек све у плати него и у расположењу. Колико има оних људи који леже на парам, па су тежи болесници од оних што болују од рака.

Већ сутрадан цео град је говорио о чудном леку пана Бабишке који је убрзо излечио и друге људе у другим предузећима и без примене његовог лека.

ОСТРВА ПО НАРУЏБИНИ

На обали реке Каме у Совјетском Савезу налазе се многи торњеви са бвшаим гарнитурима. Много тона нафте се свакодневно извлачи из овог подручја. У блиској будућности река ће бити зајажена у право море и полићи ће се брана за снажну Доњокамску хидроцентралу.

А шта ће бити са богатим лежиштима нафте када се она буду нашла на дну мора? Стовчњаци су нашли одговор и за то: изградиле се већ сада острва на којима би се уздизали торњеви. Први експерименти су извршени — велике количине експлозива изазвале су снажну експлозију која је избацила десетине хиљада кубних метара земље од које се образовало острво високо десет метара.

Експеримент је показао да се острва за нафтне торњеве могу створити на вештачки начин. Предвиђа се да још не колико оваквих острва буде подигнуто на основу пројекта инжењера Двоскина.

На тај начин неће бити спасени само рејони богати нафтом на подручју Каме већ ће се слична острва створити и

у Каспском мору, такође богатом нафтом.

Точкови — џиновии

Фабрика гумених производа у Шангају прави необичне гуме за точкове теретних аутомобила. Слика коју објављујемо — гуме чији је пречник 2,1 метра — говори сама за себе. Једна оваква гума тешка је 635 килограма, а може да издужи терет од 12,5 тона. Аутомобили са оваквим цинковским точковима и гумама служе за превоз терета на многим кинеским градилиштима.

РЕЦЕПТ ДУГОВЕЧНОСТИ

Луис Каризалес, Индијанац из племена Чироки који живи у граду Моинсу, у америчкој савезној држави Ајови, тврди за себе да има 103 године и да је „најмлађи и најкрепљији“ стогодишњак на свету. Као један од доказа за то он наводи да је у свом дугом животу имао тринаесторо деце од којих најстарије има 80, а најмлађе 9 година.

Каризалес се родио 1859. године у Оклахоми. Отац му је био индијански поглавица зван „Бели коњ“. До осамнаесте године није видео ниједног белог човека. Међутим, када је имао 21 годину наговори га неки Енглеа да с њим отпутује у Енглеску. Ускоро се млади Индијанац оженио сестром свог пријатеља Енглеа. Жена га је научила да чита и пише. Данас стогодишњи Индијанац говори поред енглеског још и француски, италијански, грчки, португалски и три индијанска дијалекта. Пред судом у Моинсу

Каризалес се често појављује у улози тумача. Пре двадесетак година се уписао у једно гимнастичко друштво и још и данас је један од најбољих вежбача на справама. Као осамдесет четворогодишњак оженио се по други пут женом која је била од њега млађа 60 година и која му је даровала шесторо деце — најмлађе се родило кад је он имао 94 године. Недавно се развео и од ове жене.

Као и сви стогодишњаци и овај крепки Индијанац има свој рецепт за дуговечност: „Не пушити, не пити алкохол, шест до осам чаша млека сваког дана, спавати од поноћи до 3,45 у зору, сваког дана пропешачити 40 километара, добро јести — нарочито месо — много радити, не седети, не кретати се по лако и показивати активан интерес за сва задовољства која пружа живот.“

ПАНИКА У БУНКЕРИМА

Смелим упадом у утврђен непријатељски логор, двадесет пролетера су створили такву панику да су војници почели бежати из бункера и дубоких ровова

ретку шумицу, подишли утврђеном врху док су Италијани тукли из свих оруђа. Почео је тежак двобој бомбама. Положај је био јако утврђен, Италијани много — и пролетери су морали да устукну.

Двобој за ровове

Јуриш су поновили још неколико пута. Али узалуд. Било их је мало. Већа појачања нису долазила већ само мање групе које су једва попуњавале места погинулих и рањених.

Свануће нису смели дочекати на падини испод ровова и бункера. Напред нису могли, а иза њих се котрљала немирна Дрина. Команданти батаљона су позвали Крсту Бајића, Саву Машковића и Милију Рашовића на разговор.

Решено је да понове јуриш, али уз помоћ јачег одељења из позадине. Требало је најпре прећи неколико јаруга, које су Италијани штитили.

Мада је то било тешко изводљиво за упад у италијанску позадину се јавно Милија Рашовић, познат по хра-

рости јер се у свакој тешкој ситуацији излагао и животној опасности. Због тога му је командант батаљона Божо Божовић забранио да међу првима пређе преко Дрине. И сада се он успротивио да Милија пође у напад из позадине. Остали су се сложили с тим, али Милија није хтео ни да чује.

— Не брините — рекао је — Италијани ће бити готови кад им запуца са леђа, а ја ћу тамо вешто и брзо стићи...

Упад у логор

Милијина група од двадесетак пролетера је нестала у помрчини. Кад су одмакли око две стотине метара, Милија је зауставио групу. Неколико тренутака је ослушкивао. И пошто је, по пуцњави и одсјају ракета, оценио где је непријатељ а где пролетери, повео је групу кроз ниско шибље.

Прешли су једну, па другу јаругу, и најзад, у прави час, негде око поноћи, баш када су њихови другови с фронта били спремни за јуриш на положаје, нашли се усред италијанског логора, између бункера и шатора.

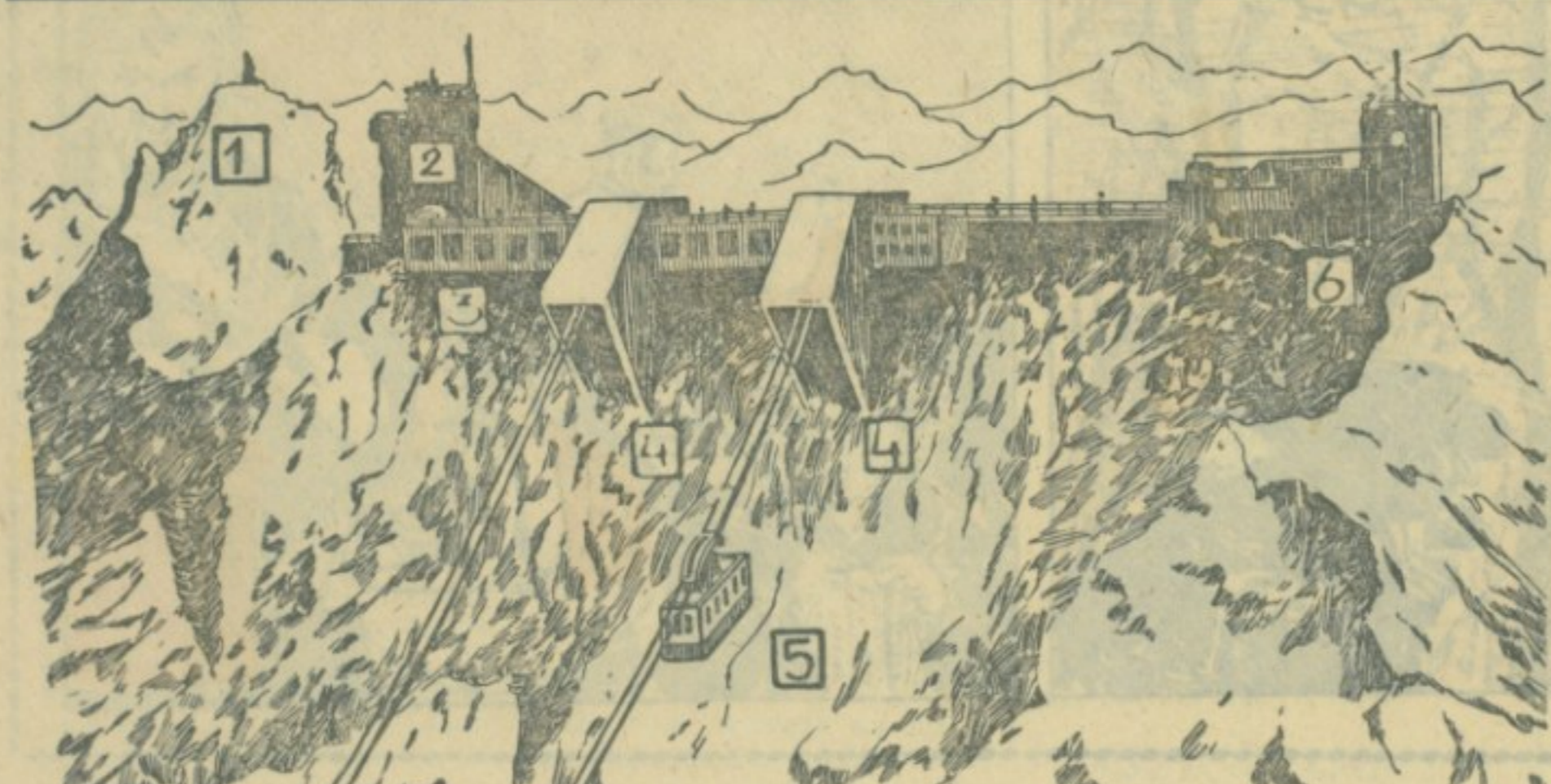
Почела је огорчена борба двадесеторице пролетера са много већим бројем фашиста. Заспали су једни друге ватром, тукли се кундацима и бомбама.

Тутњава у позадини самог логора обесхрабрила је оне у бункерима и рововима. Захватила их је паника. Искрадали су се из утврђења и бесомучно бежали. Пролетери с фронта су јурили за њима.

Избезумљени од страха Италијани су оставили шаторе и логорску опрему. Али пролетере то није интересовало: продужили су за бегунцима. На излазу из логора, на неких тридесетак метара према Капку наишли су на мртвог Милију Рашовића. Руковети бомби које су око њега експлодирале и оставиле дубоке трагове у мокрој земљи говориле су да је био опан противник. Те експлозије су отвориле пут првој пролетерској бригади преко Крчиног брда ка Црној Гори.

Дрину у првом светском рату ни Пољорекова, за оно време модерно опремљена војска, месецима није могла савладати. Али почетком пролећа 1943. године пролетери су у једном налету прешли без икаквих техничких средстава, ту ледену реку.

два команданта батаљона — Божо Божовић и Саво Бурић. Мокри од воде која их је за време пловидбе заплускивала, ушли су у кућицу где се на ватри кувала вечера за четничке предстраже које су бомбаши најурили.

1) НАЈВИШИ ВРХ У НЕМАЧКОЈ ЦУГШПИЦ (2.966 м) ДЕСЕТИНАМА ГОДИНА ВЕЋ ЈЕ ОМИЉЕНО ИЗЛЕТНИШТЕ МНОГИХ ТУРИСТА; 2) СТАНИЦА ЗА СТАРУ ЖИЧАНУ ЖЕЛЕЗНИЦУ, КОЈА СЕ УСПИЊЕ ЦЕО САТ ОД ГАРМИШ-ПАРТЕНКИРХЕНА ДО ВРХА ЦУГШПИЦА; 3) СТАКОМ ПОКРИВЕНА ТЕРАСА СА ПОКРЕТНИМ СТЕПЕНИЦАМА ДО СТАНИЦЕ И СА КИОСЦИМА. НА ВРХУ ЈЕ НЕПОКРИВЕНА ТЕРАСА ЗА ПОСМАТРАЊЕ ОКОЛИНЕ; 4) СТАНИЦА НОВЕ ЖИЧАНЕ ЖЕЛЕЗНИЦЕ, КОЈА ВОЗИ ДО ВРХА ЦУГШПИЦА ЗА 8 МИНУТА. ПОРЕД ЛЕСНОГ УЛАЗА НАЛАЗИ СЕ МАШИНСКО ОДЕЉЕЊЕ; 5) ЈЕДНА ОД КАБИНА ЖИЧАНЕ ЖЕЛЕЗНИЦЕ, ОНА ПРЕВОЗИ 44 ПУТНИКА ВРЗИНОМ ОД 10 МЕТАРА У СЕКУНДИ, ЧЕЛИЧНО УЖЕ ДУГАЧКО 4.420 М И ДЕВЕЛО 4 СМ ОСЛАЊА СЕ САМО НА ДВА ПОДУПИРАЧА; 6) МИНХЕНСКА КУЋА — КРАЈЊА ТАЧКА ТЕРАСЕ.

НОВА ЖИЧАРА ЗА ЦУГШПИЦ

Цугшпиц у Баварској је највиши врх у Немачкој — 2.966 метара. На њему постоји хотел, писте за скијање и највиша метеоролошка станица у земљи. Августа ове године прорадиће и жичара најдужа и „најстрмија“ у Европи. Њена дужина износи 4.420 метара а висинска разлика између полазне и крајње станице је 2.000 метара. У двама кабинама без возача моћи ће да се превезу до врха за свега 8 минута по 44 путника. Само два подупирача држаће каблове дебеле 4 см по којима ће клизити кабине. Распон између стубова износи 2.650 метара што представља највећу дужину без ослонаца на једној жичари ове врсте. Жичара на Неблхорду има

који разбијају стене везани су конопцима и морају да носе заштитне шлемове а да би се спасли од удара камења осигурали су великим мрежама. Импазантна ће бити стаклом покривена хала, тераса са покретним степеницама, киосци и непокривена тераса са које ће се пружати свуда уоколо изванредан поглед.

Од 1931. године на Цугшпиц је превезено 16 милиона туриста од којих је само 2,8 милиона стигло до самог врха. Пре него што овог лета први посетиоци уђу у нову жичару основаће се и специјална служба безбедности из Минхена да би туристи и у том погледу били збринуте. Ипак лекари са скепсом гледају на нову жичару. Сматрају да вођња од осам минута за које време треба савладати висинску разлику од 2.000 метара може штетно да утиче на здравље путника поготову оних са слабијим срцем.

који разбијају стене везани су конопцима и морају да носе заштитне шлемове а да би се спасли од удара камења осигурали су великим мрежама. Импазантна ће бити стаклом покривена хала, тераса са покретним степеницама, киосци и непокривена тераса са које ће се пружати свуда уоколо изванредан поглед.

Од 1931. године на Цугшпиц је превезено 16 милиона туриста од којих је само 2,8 милиона стигло до самог врха. Пре него што овог лета први посетиоци уђу у нову жичару основаће се и специјална служба безбедности из Минхена да би туристи и у том погледу били збринуте. Ипак лекари са скепсом гледају на нову жичару. Сматрају да вођња од осам минута за које време треба савладати висинску разлику од 2.000 метара може штетно да утиче на здравље путника поготову оних са слабијим срцем.

АНЕГДОТЕ

СЛИЧНОСТ

Марк Твен примао је често фотографије од људи који су били убеђени да личе на њега. Кад му је то најзад досадило, поручио је код једног штампара да му одштапа неколико стотина копија следећег писма:

„Драги господине, веома вам захваљујем на вашем писму и фотографији. По мом мишљењу ви сте ми сличнији од свих осталих многобројних мојих двојника. Могу вам чак рећи да сте ми сличнији него ја сам себи. У ствари намеравам да убудуће употребљавам вашу слику кад се бријем, уместо огледала. Ваш захвала М. Твен“.

ДА НЕ ИЗГЛЕДА СТАРА

Једна пријатељица запитала је недавно леди Черчил, чији је вид последњих година нагло ослабио, зашто не носи наочаре.

— Носим их кад год то смем и могу — одговорила јој је седамдесетседмогодишња леди Черчил. — То јест, кад год сам сама. Јер, Винстон ми пребацује да ме наочаре чине старом.

ЈУТАРЊА ГИМНАСТИКА

„Ко каже да ја не обављам редовно своју јутарњу гимнастику?“ — пита Цеки Глизон, популарни комичар америчке телевизије. — Одмах после буђења ја веома строго кажем сам себи: „Сприми се, почни. Горе, Доле. Горе. Доле.“ После три напорна минута, кажем: „У реду, момче. Сад покушај с другим очним капком.“

СПОСОБНОСТ

За Таљерана, који је био у милости у доба Реставрације, Мадам де Стал је рекла:

— Овај господин много подсећа на „човечулка“ којим се играју деца: са главом од плуте а ногама од олова. Кад га баците на главу, он се увек дочекује на ноге.

ВЕЛИКИ ТО МОГУ

Италијански композитор Спонтини увек је на грудима носио одликовања. Једног дана чуо је како један члан његовог оркестра каже другоме:

— Погледај ово ордење којим се кити Спонтини. Моцарт није имао ни једно једино одликовање!

— Моцарт је себи то могао да дозволи — умеша се Спонтини.

НИЈЕ НАДЛЕЖАН

Микеланђело је на слици „Пакао“ насликао и једног кардинала, свог непријатеља. Овај се због тога пожалио папи, захтевајући да се тај лик избрише.

— Ви бар треба да знате — одговорио је папа — да бих ја могао вашу душу да избавим из чистиштва, али не и из пакла!

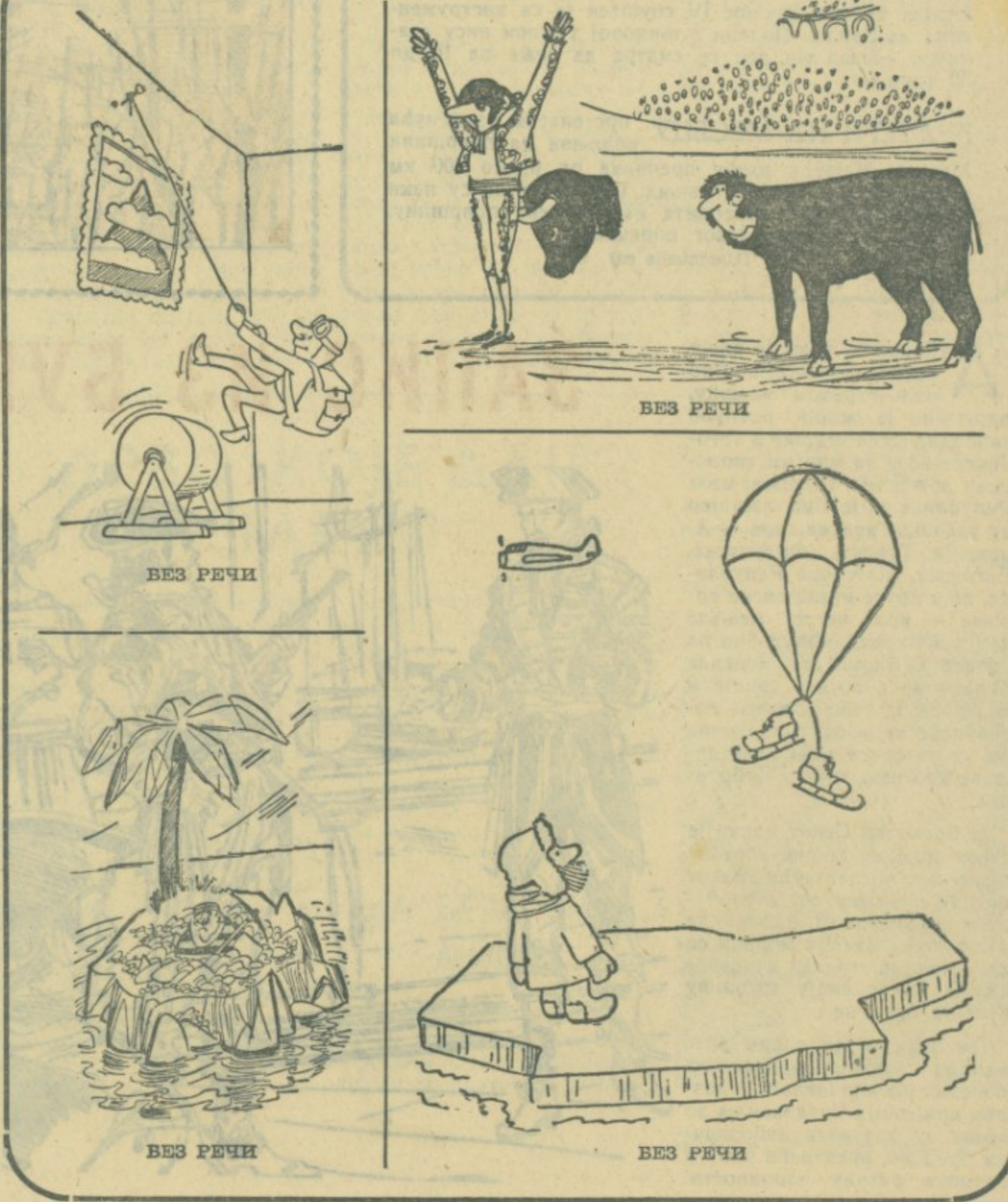
ГУБИТАК

Неки писац који је и поред многих напора и фантазија остао непознат, рекао је једанпут Марк Твену:

— И мени ће једном бити исто тако добро као и другима. Тек после моје смрти свет ће приметити шта губи!

Марк Твен погледа човека и упита: — Заиста, зар имате баш толико дугова?

МАЛО СМЕХА

БЕЗ РЕЧИ

БЕЗ РЕЧИ

БЕЗ РЕЧИ

БЕЗ РЕЧИ

РЕЧНИК ВАСИОНСКОГ ДОБА

ЛУПИТЕР највећа планета сунчевог система која је двоструко масивнија од свих осталих планета заједно. Јупитер је пет пута даљи од Сунца него Земља, пречник му је 11 пута а маса 318 пута већа од земљине. Врло брзо се врти око своје осе тако да дужина дана на Јупитеру износи око 10 часова. Површина планете се не види са Земље јер је крије густа атмосфера од метана, водоника и амонијака. Температура на површини износи око 130 степени испод нуле. Јупитер има 12 сателита; четири највећа открио је још Галилеј и назвао их: Јо, Европа, Ганимед и Калисто.

КАПСУЛА херметички затворена кабина свемирске летелице у којој се налазе инструменти за разна мерења или људска посада.

КАЛИСТО други по величини природни сателит Јупитера. Време обиласка му је 16 дана и 16 часова а пречник 4400 км.

КОМЕТЕ небеска тела која се састоје од растреситог материјала и гасова. Она круже око Сунца обично по врло издуженим елиптичним путањама. Кад се нају у близини Сунца комете добијају сјајне, издужене репове који настају деловањем сунчеве светлости. Порекло комета још нема задовољавајуће објашњење. Једна од најсјајнијих је

Халејева комета. Записи о њој постоје још од 240. године пре н. е. Отада се редовно појављује сваких 76 година. Последњи пут је посматрана 1910. кад је Земља прошла кроз њен реп.

КОСМИЧКИ БРОД назив совјетских сателита предвиђених за поновно спуштање на земљу; лансирани у току 1960. године претходници су сателита са посадом. Космички брод I тежи је 4 тоне и носио лутку велику као човек за испитивање лета космонаута. У Космичком броду II летели су пси Стрелка и Белка, док је у Космичком броду III настао квар, тако да је изгорео при повратку у атмосферу.

КОСМИЧКИ ЗРАЦИ веома брзе честичке које долазе из међузвезданог простора. Горњи слојеви атмосфере их готово потпуно упијају, али се сматра да могу бити опасни за људску посаду васионских летелица.

КОСМОДРОМ површина са уређајима за лансирање васионских ракета.

КОСМОНАУТ човек који путује васионским простором. Каже се још и астронаут.

КОСМОС САТЕЛИТИ серија совјетских сателита лансираних у току 1962. године. Наменени су проучавању услова васионских летова. Космос IV слуштен је са инструментима на Земљу. Подаци о њиховој тежини нису званично објављени али се сматра да теже од 10 до 20 тона.

КРАТЕРИ НА МЕСЕЦУ прстенаста уздигнућа видљива на површини Месеца. Највећи имају пречнике од преко 200 км а постоји још безброј мањих. Сматра се да су неки настали ударима метеорита на месечеву површину, док су други вулканског порекла.
(Наставиће се)

ЈАДНИЦИ

ПО РОМАНУ
ВИКТОРА ИГОА

ТЕ ИСТЕ ВЕЧЕРИ У КУЋИ У КОЈОЈ ЈЕ СТАНОВАО ГОСПОДИН МАДЛЕН СТАРА КУБЕПАЗИТЕЉ КА СЕДЕЛА ЈЕ У СВОЈОЈ СОБИЦИ КАДА...

ОХ! ГОСПОДИН ПРЕДСЕДНИК! МИСЛИЛА САМ...

... ДА САМ У ЗАТВОРУ? БИО САМ АЛИ САМ ПОБЕГАО! ПОТРАЖИТЕ МИ СЕСТРУ СИМПЛИЦИЈУ! ЈА КУ СЕ СВОЈУ СОБУ!

УБРЗО ЈЕ ДОШЛА СЕСТРА СИМПЛИЦИЈА

СЕСТРО! ЗАМОЛИТЕ ГОСПОДИНА ПАРОХА ДА ОД ОВОГ НОВЦА ПЛАТИ САХРАНУ ОНЕ СИРОТИЦЕ! ОСТАТАК НЕКА ПОДЕЛИ С СИРОТИНИ!

ЧИНИ МИ СЕ ДА СЕ НЕКО ПЕНЕ УЗ СТЕПЕНИЦЕ...

ОПРОСТИТЕ, ТРАЖИМО ЈЕДНОГ БЕГУНЦА!... ЖАНА ВАЛЖАНА! НИСТЕ ГА ВИДЕЛИ?

НЕ!

ЖАВАР ЈЕ ЗНАО ДА СЕСТРА СИМПЛИЦИЈА НИКАД У ЖИВОТУ НИЈЕ СЛАГАЛА ПОВЕРОВАО ТОЈ ЈЕ.

ЈЕДАН ЧАС КАСНИЈЕ НЕКИ ЧОВЕК БРЗО СЕ УДАЉАВАО ИЗ МОНТРЕЈА У ПРАВЦУ ПАРИЗА

УОЧИ БОЖИЈЕ 1825 ГОДИНЕ... У ТЕНЕРАДИЈЕВОЈ КРЧМИ НА ПУТУ ЗА МОНФЕРМЕЈ...

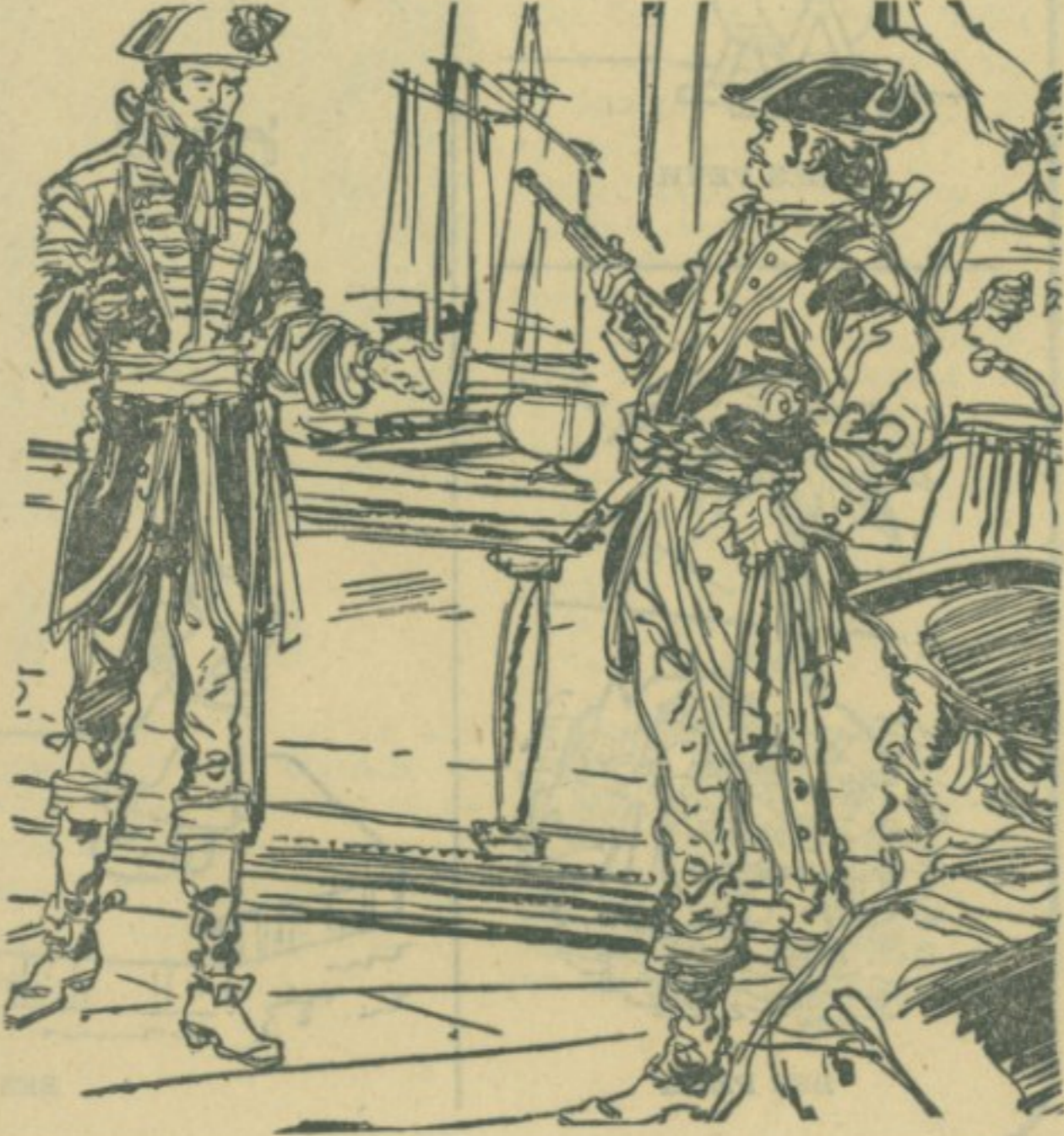

ЗАПИС ИЗ БУРНОГ ВРЕМЕНА

Дубровник, изко је више векова номинално био под турском влашћу, одржавао је скоро потпуно слободно дипломатске и трговинске везе са многим европским државама. Положај мале Републике није био лан, јер су тадашње велике силе — Аустрија, Турска, Француска, Енглеска, Млетачка Република, па и друге италијанске државе — врло често мењале своју политику, међусобно радоваде и мириле се, правиле политичке и војне савезе и склапале за себе довољне трговинске уговоре, слабо марећи за интересе тако мале државе као што је био Дубровник.

Дубровачки Сенат морао је стога водити веома опрезну политику, посвећујући главну пажњу очувању своје слободе и независности, пазићи да у сукобима између моћних сила остане неутралан и обезбеди од штете своју трговину и своје бродове.

Па ипак, у немирним временима морало је долазити понекад до инцидената у разним крајевима Средоземља до којих су долазили дубровачки бродови, превозећи робу и путнике разних народности.

Француски посланик у Цариграду, у писму које је 20 јуна 1738. упутио министру иностраних послова у Париз, жали се на дубровачког грађанина Марка Милила, капетана брода „Свети Влахо“. Капетан се, саопштава посланик једном приликом у Јафи, упутио понео према тамошњем француском конзулу Патну, према француском поморском капетану Карнуу, па и према неколицини других француских капетана, који су намеравали да у своје бродове укључују ходочаснике који су се враћали из Јерусалима.

Изгледа да је Милило овим капетанима хтео да преогме путнике, упркос раније са њима закљученом споразуму о превозу путника, па је том приликом употребио силу према једном од њих, Карнуу, а и према француском конзулу који се, очигледно, умешао да би заштитио збога суграђанина. Посланик истом приликом поднео министру да је капетан Милило и пре две године имао са Французима сукоб, на Кипру. Тада је дошло

до туче између Милилових и француских морнара, па су Дубровчани са оужајем у рукама продрли на француски брод и ранили другог капетана. Када су се Французи побујили Милило на поступак његових људи, овај, уместо да казни своје погачије, упути хиљаде псовки на адресу француског капетана, додавши да га није брига ни за њега, ни за његову заставу, ни његов народ.

Посланик стога тражи од француске владе да се капетан Милило казни, како француски капетани не би сами по тражили задовољење или, у случају њихове претеране умерености, како се не би стекао лош утисак о њима, као да су се Милило владали.

Пошто је редовним дипломатским путем жалба стигла у Дубровник, Сенат извести француског краља Луја XV да се слаже са кажњавањем капетана Милила због увреда и насиља према Французима. Дубровчани су ово саопштили и француском посланику у Цариграду, те је

у споразуму са њим решено: да Милило плати глобу у износу довољном да се откупи један француски заробљеник и да накнади штету проузроковану француским капетанима.

Капетан Милило је међутим, у међувремену, прекинуо везе са Дубровником и настанио се у Млечима, те се стога Дубровчани извињавају Французима да га не могу казнити, јер у Дубровник више не долази, а у граду нема никакву имовину из које би се могла надлатити глоба и накнада штете. Зато је уговорено да се кажњавање капетана одложи и препусти француском посланику у Цариграду, јер се претпостављало да ће се Милило једнога дана тамо појавити. Тако је и било. Када је првом приликом по своје послу дошао у Цариград, капетан Милило је био принуђен да Французима да задовољење које су тражили и са којим се дубровачки Сенат био сложио. На овај начин инцидент је окончан средином 1739. године.

СТЕНЕ СА МЕСЕЦА НА ЗЕМЉИ?

Почев од краја прошлог века геолози повремено проналазе у земљи необичне објекте: заобљене, полупровидне, стакласте минерале које су означили именом тектити. Има их као зрно грашка или чак комада од неколико килограма. Често су округласти, слични великој капи воде са подужим репом или спљоштени у облику погаче.

Дуго се њима није придавала нарочита пажња јер су били налик на облике који на стају приликом вулканске ак-

тивности. Детаљније испитивање је открило ипак нешто необично: да је површина тектита два пута излагана веома високим температурама, што је изазвало различите претпоставке. Пре три године је чак одржана и међународна конференција у Вашингтону, посвећена искључиво пореклу ових необичних предмета.

Што се тиче настанка првобитног стакла у тектитима, изгледа да нема сумње: то је производ веома високе температуре која је настала после јаког судара, као кад велики

метеорит падне на чврсто тло. Од удара се материјал стопио са тлом и разлетео по околници. Овоме у прилог говори налаз да су тектити веома кратко време провели у стопљеном стању. Друго, након што стапање површине ових објеката веома подсећа на метеорите који су због трења са атмосфером били кратко време усијани по површини пре него што су доспели на земљу.

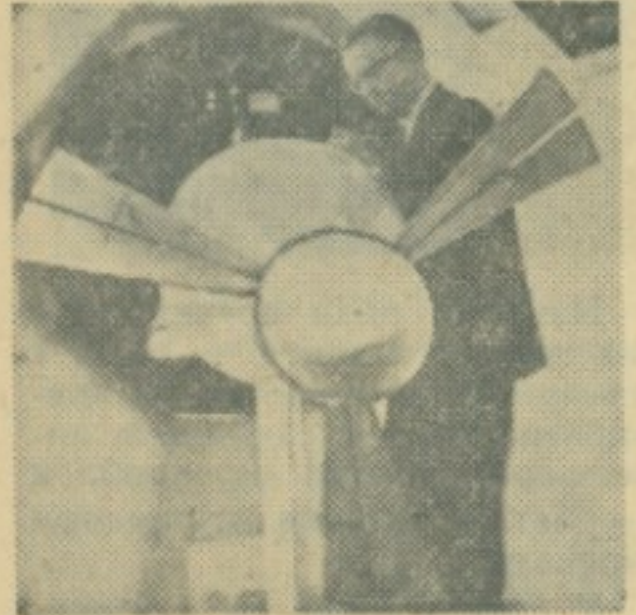
Објашњење ове појаве поделило је научнике у два табора. Једна група сматра да су тектити чисто земаљског порекла иако им је историја необична: настали су после удара великог метеорита о земљу. Стопљено камење одлетело је чак ван земаљског ваздушног омотача, охладило се, па се приликом повратка, као и сваки метеорит, поново стопило на површини. Као главни аргумент за то служи хемијски састав тектита који је веома сличан седиментном степену карактеристичном за земљу.

Ипак, недавна мерења су показала да тектити садрже радиоактивне елементе који су могли да настану само после дужег боравка у васнони, односно да су били дуже времена изложени бомбардовању зрачења, што се никако не може објаснити првом претпоставком.

Амерички стручњаци су студијски испитивали површину тектита дошли чак до закључка да су они морали долетети у атмосферу знатно већом брзином него да су били избачени са земље. Пажљива хемијска анализа је показала да су ово „најсупљиви“ предмети које је човек имао прилике да види — у њима има десет пута мање ваге него што је садржи комад прозорског стакла. Анализа садржине мехурића који се налазе у њиховој унутрашњости није дала никаквог резултата и нису нађени никакви гасови.

Све ове чињенице навеле су многе научнике на мисао да настанак тектита објасне као последицу удара метеорита на површину Месеца одакле су они избачени на земљу у релативно недавној геолошкој прошлости. Амерички астрономи су електронским машинама чак показали са које тачке су на Месецу пошли ови гости из васноне пре него што су у густом роју пали над јужном Аустралијом.

У току летења мења се угао пропелера

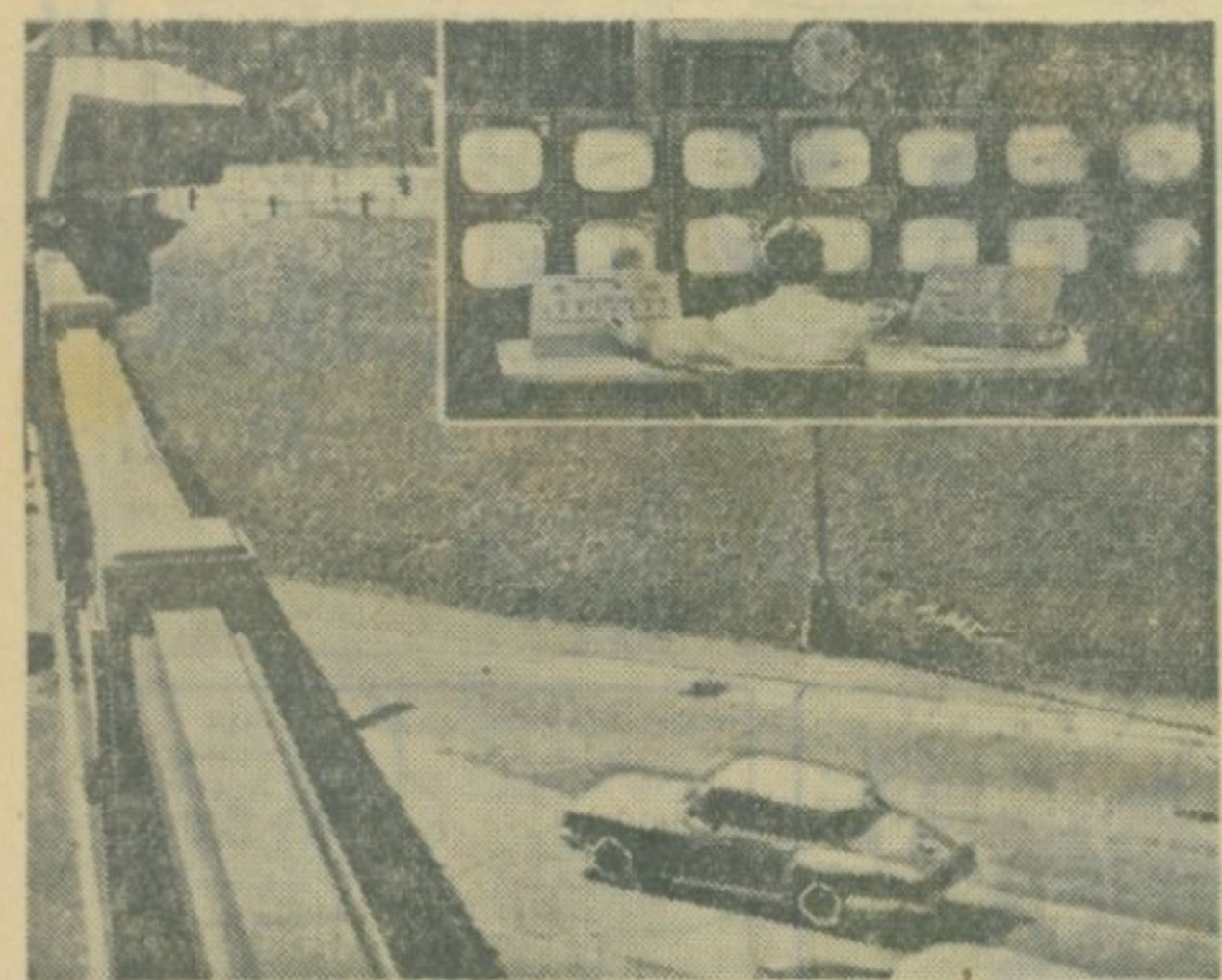

Пропелер са три пара лопатица чији се угао може мењати у току летења авиона пружиће нове могућности — повећаће се даљина лета, брзина и количина терета који може понети, а биће потребно знатно мање простора за узлетање и слетање. Приликом узлетања може бити постављен под углом који омогућује развијање максималног притиска. При спуштању тај се угао промени и притисак је знатно мањи. Досада су са новим пропелером вршене само проба на земљи.

САОБРАЋАЈ НА ЕКРАНУ

Детроит је постао необична опитна лабораторија за саобраћај. Своју палицу и звиздаљку службеник је заменио командном таблом. Он седи испред телевизијских пријемника и прати саобраћај на свим критичним местима. Помоћу две табле — је-

дне за сигнализацију и друге која одређује брзину он управља кретањем возила а такође може да их, кад се накупи сувише велики број кола у једној главној улици, скрене у споредне, побољшне улице.

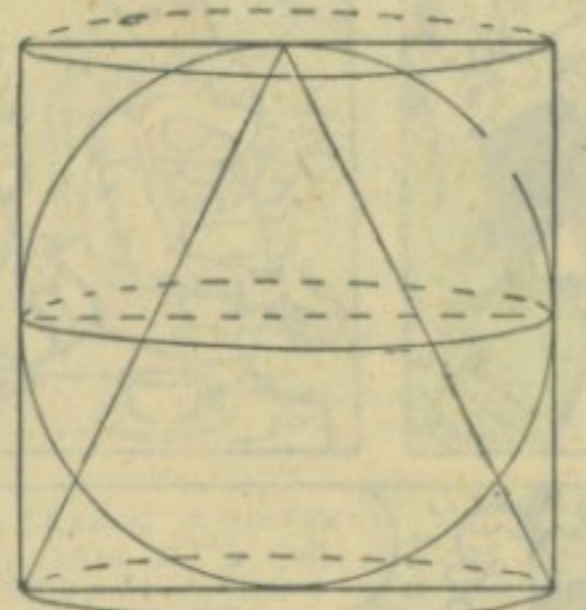
У СВЕТУ БРОЈЕВА И ФИГУРА

АРХИМЕДОВ НАДГРОБНИ СПОМЕНИК

Слика представља ваљак у коме је уписана лопта и купа чија је основа круг исте величине као и ваљка. Ту фигуру открио је знаменити римски говорник и државник Цицерон (106—43) у Сиракузи на Сицилији на надгробном споменику великог грчког математичара и физичара Архимеда (287—212). Ево шта каже, између осталог, о томе Цицерон: „За време боравка у Сиракузи на Сицилији са радозналости сам се распитивао о Архимедовом гробу... Успео сам да га пронађем, захваљујући неким стиховима за које сам знао да морају бити урезани на том споменику, као и захваљујући фигури лопте уписане у ваљак која се морала налазити изнад тих стихова. Иницијални из капије града нашло сам се у пустари покривеној многобројним гробовима; пажљиво сам гледао на све стране и одједном спознао малу стуб чији се врх издигао из коприва; на њему је била фигура лопте уписане у ваљак коју сам тражио. Одмах сам рекао представницима Сиракузе који су ме пратили да је пред нама беч сумње Архимедов надгробни споменик. И заиста, чим су позвали људе да исеку коров и да нам прокрече пут, и чим смо се при-

ближили овом стубу, видели смо у његовом подножју натпис...

Верује се да је сам Архимед израдио жељу да та фигура буде урезана на његовом надгробном споменику, јер је она требало да симболизује његове радове у гео-

метрији, које је он сам највише ценио. Он је тачно израчунао површине многих равних фигура и запремине многих геометријских тела као: пирамиде, купе, ваљка, лопте и других.

Пречник основе ваљка, урезаног на Архимедовом надгробном споменику једнак је висини ваљка. Ако то узмемо у обзир, као и познате образце за израчунавање запремине купе, лопте и ваљ-

ка, покажите да се запремине купе, лопте и ваљка, чије су фигуре урезане на Архимедовом надгробном споменику, односе као 1:2:3.

ЧУДЕСАН БРОЈ 2

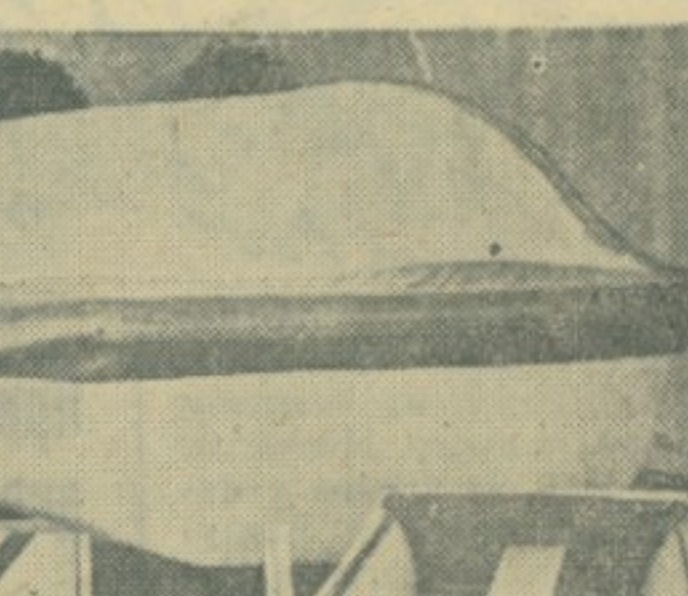
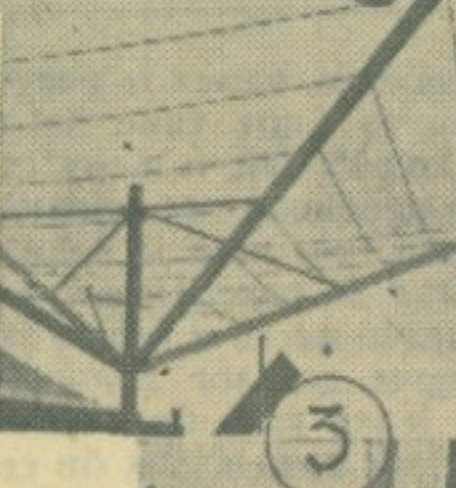
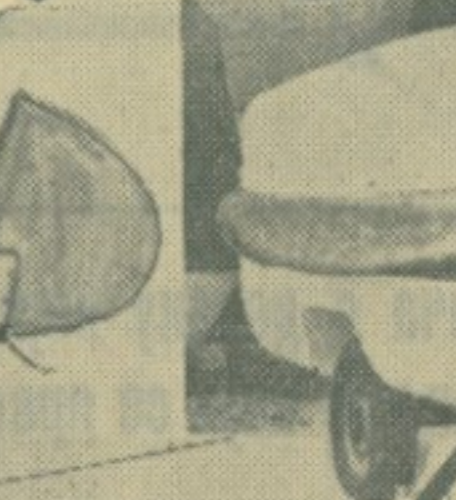
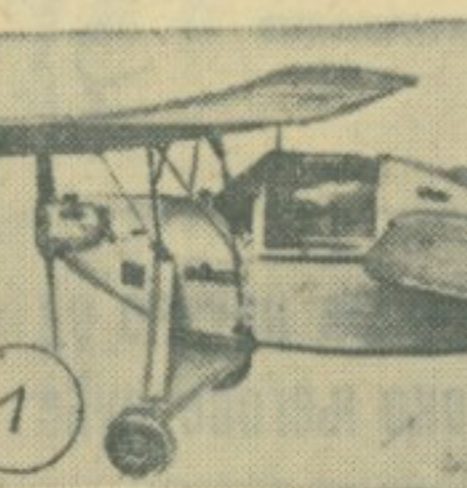
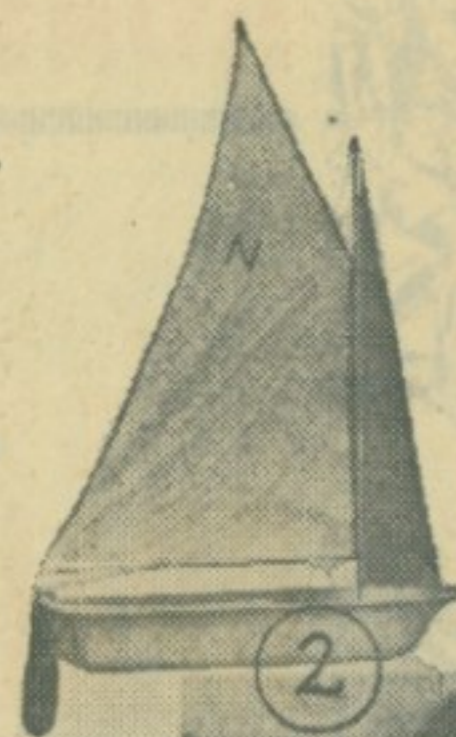
1. Ако првог дана у месецу уштедеш једну пару, другог дана две паре, трећег дана четири паре, четвртог дана осам пара и тако сваког дана два пута више него претходног, онда би само тридесетог дана уштедео већу суму него што износи плата једног службеника за десет година, када месечно прима 40.000 динара. Тврђење изгледа невероватно. Провери да ли је тачно.

2. Дебљина једног листа хартије износи 0,1 мм. Пресавијемо лист на пола, па затим пресавијемо лист поново пресавијајемо на пола и тако га пресавијајемо даље, док га не пресавијајемо 50 пута. Тврди се да ће дебљина тако и толико пута пресавијеног листа бити преко 259 пута већа од растојања између Земље и Месеца, које приближно износи 385.000 км.

Зар је ово могућно? Узми оловку и хартију, па провери.

ПРОНАЛАСЦИ

ЗА ГОДИШЊИ ОДМОР

1. „Небеска вашка“ — тако се зове овај авион. И поред тога што је мали на њега је утрошено 1000 часова рада. Снабдевен је Фолксваген-мотором од 1130 цм³ и потроши 8 литара горива на час. Може да лети 400 километара брзином од 110 километара на час. Празан авион је тежак 175 кг а за време лета 275; 2. Необична справа на точковима? Али врло корисна — кад се скине „поклопац“ од њега постаје једно а од осталог лађица; 3. Камп? Да, али ако је удобан! Овај има и машину за прање и полупирач са жицама за сушење рубља; 4. Овај чамац је начињен за љубитеље мирне војње по рекама. Развије се, надува и постане угодно возило; 5. „Пети точак“ на колима. Гледана одозго и постављена на траву четири ноге ова „ствар“ изгледа доста глупо. Али кад се прикачи на Ситроен или Дофен овај „пети точак“ — пошто се тако зове — много значи. На њему и захваљујући њему може да се пренесе 100 килограма терета потребног за годишњи одмор.

Толико необичних предмета се може видети сваке године а нарочито у току лета да се човек с правом пита: чему служи ово, како се покреће она машина?

Иовог лета су произвођачи припремили много новитета за кампове и плаже. Због тога се немојте зачудити ако будете видели туристу како се опружен на столицу брије електричним бријачем иако нема струје. Једноставно, апарат се напаја струјом из цепне електричне батерије. Немојте се изненадити ако видите да кампер баца половиног свог реша на гас. То је само доказ да се амбалажа развија све више. Велики новитет представља једна врста великог суда окаченог о дрво. Покретан струјом овај апарат може да опере килограм рубља за пет минута.

Да, то је машина за прање рубља у пољу.

За ову „антену“ бисте вероватно помислили да је неки радио-телескоп 2.000. године. Међутим, кад се овај коштур са својим жицама раштри и по њима простре веш видећете да је то само сушач за рубље.

Некад су се номадима називали људи који су ишли из места у место тражећи себи боље услове за живот. Данас се то може рећи за неке туристе који свој одмор проводе обилазећи више места. Изгледа да је за њих и направљено ово необично возило на звано „караван“. Оно може да се креће по путевима, рекама и преко поља. Његов горњи део може да се у деловима скида и да „караван“ претвара у једрилицу или мо-

торни бродич. Савијено, цело возило је тешко свега 240 килограма.

На истом принципу је направљен полу-„реморкер“ „Аве-Брос“ који кад се посматра споља изгледа као четвртасти шатор са двоструким кровом. Али, у унутрашњем делу могу се видети два кревета са надуваним душцима. Кад се камп дигне, сложи се све у део приколице тако да би се пре могло рећи да је то караванинг него кампинг.

Што се тиче шатора и њих има разноврсних. Интересантан је свакако и овај у облику пирамиде, тежак једва килограм, са двоструким кровом. Иако је низак, свега 60 сантиметара, под њим могу да се сместе две особе. Можда ће вас на крају заинтересовати и мали авиони „Мињет“ са местом за атерирање од 120 метара.

ДРВО КОЈЕ ДАЈЕ МЛЕКО

Није реч о млеку кокосовог ораха. У неким областима бацена реке Амазоне тешко се долази до намирница за исхрану; непоходне шикаре није лако прелазити као оранице или ливаде. За снабдевање становништва ових области млеком нађен је излаз мада прилично необичан: потребно је само узети ведро, нож и поћи у оближњ... шуму.

Ту расте дрво које тамошње становништво назива „совиере“, сисанче. Довољно је засећи кору овог дрвета и шишкне млаз густог белог сока. По укусу он веома подсећа на кравље млеко. На жалост, сок има једну примесу горчине која је штетна за људски организам.

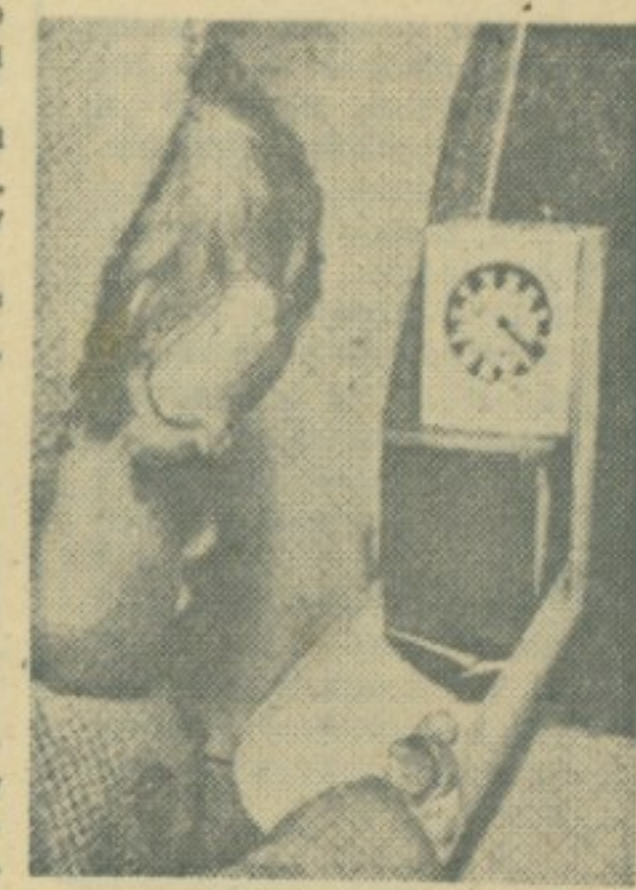
Ботаничари су обавили анализу сока „совиере“ и устано вили да је по свом хемијском саставу веома сличан крављем млеку. Ако се сок разблажи водом и стави да узаври, штетан састојак нестаје, а густина се и горчина.

Од сваког стабла „совиере“ „помузе“ се два до четири литра млека.

ДА БЕБЕ БУДУ МИРНЕ

Како умирити бебу која чека да мама сврши куповину у робном магазину? У Енглеској су се присетили и напра-

вили аутомат са сатом који у одређеним временским размацима испушта по једну бомбону или чоколаду. У очекивању следеће бомбоне беба сачека и мамин повратак.

АВАНТУРА У ПРАШУМИ

Можда ће многи од вас позавидети Хендрику де Влису на његовом слободном животу. Његов отац је један од чувара у шивском резервату у Бантуланду, у Јужној Африци. Мада ће касније Хендрик морати да оде у Преторију да би се уписао у средњу школу, за сада га још поучава код куће његова мајка. И отац га учи многим практичним стварима. Ипак, Хендрик је највише научио од дивљине која се простире надалеко свуда око његове куће, а по којој он често крстари праћен само Спотом, малим и жустрим псом-теријером.

Спот је, уосталом, и био тај који је једног дана, после вишесатног „марша“ кроз степску траву кроз коју је вијугала само једна уска стаза, открио на обали реке нешто што га је узнемирило. Застао је, потмуло зарезао и искозио своје беле, оштре зубе. Кад је Хендрик мало касније

Прича о дечаку који је највише научио од дивљине која се простире око његове куће

стигао за њим, одмах је разумео шта је Спот тиме хтео да му „каже“. Јер, и њему се учинио необичан и сумњив тај крвави траг који је водио из честара до реке. Пажљиво је разгледао место и нашао је мало парче дебелог конопца чији је један крај био одсечен оштрим ножем, док би се за други пре могло рећи да га је неко прекинуо или прегризао.

Из далека се чула једна бубњева...

Задубљен у размишљање Хендрик није приметио очи које су вребале. Ни Спот их није видео јер су се једва по-мањале из воде. Једна бубњева постајала је све јача и она је натерала Хендрика да се сакрије у жбуње. Кад се на уској стази појавила поворка с бубњарима на челу, нестале су у води и оне гладне, зле очи.

Иза бубњара су наишли, играјући у ходу, врач са страшним маскама на лицу. Пратила их је гомила Црнаца који су вукли једно тело. Била је то средњовековна жена из њиховог племена, вероватно онесвешћена јер се није одупрала док су је везивали за високо јакаранда-дрво. Горњи део тела високо јој је беспомоћно преко конопца којим су је везали. Одмах затим Црнци су се удаљили. Остали су само врач али су и они брзо отишли пошто су претходно бацили уплашен поглед према реци и поклонили јој се с дубоким поштовањем.

Хендрик је добро пазио да се за то време не помакне јер је знао да ништа није опасније него узнемирити враче у њиховом ужасном послу, док је Спот још одавно научио да у оваквим случајевима не сме да се покрене пре но што му његов мали господар да знак.

А тај знак није долазио јер Хендрик још није знао шта ће донети следећи минути. Од једном се везана жена покренула, нешто је промуцала. Била је, значи, још жива. Хендрик се придигао, али се у истом тренутку још неко покренуло. Из воде су се поново помиле гладне очи, а за њима страшна зубата чељуст.

Малишан је потрчао јер је знао коликом брзином крокодил може да изађе из воде, да зграби свој плен и да опет нестане у реци. Трчећи је извукао из корница свој нож. Мали, жустри и храбри Спот заиграо је као гумена лопта пред отвореним чељустима крокодила. Скакао је час лево час десно и сваки његов покрет био је праћен шкљоцањем оштрих крокодилових зуба. Крокодил се брзо приближавао дрвету. Хендрик је у међувремену већ био пресекао конопца, али је жена била тешка и без свести и он је једва успео да је одвуче неколико корака у страну. Крокодил се више није обазирао на Спота и његове покушаје да га одмами на другу страну. Ко зна како би се овај догађај завршио да се Хендрик, вукући жену, није сагледао једну дебелу грану што је ле

жала на земљи. Хитро ју је зграбио и њом свом снагом ударио крокодила преко очију. У том тренутку Спот је оштро залајао...

На обали, између воде и крокодила, као да је из земље изникло, стајао је високо млад Црнац и претећи махао копљем. Хендрику је срце стало од страха, али та претња није била упућена њему. Једним скоком Црнац је стигао до животиње и забо јој копље у око. Шибавући репом, рањени крокодил се одвучао

до воде која се почела црвенети на месту где је заронио.

Црни младић је притрчао Хендрику и онесвешћеној жени. „Мајко“ — промуцао је али се одмах срећно и широко осмехнуо кад је спазио да јој се ништа није догодило.

— Ти храбар — обратио се Хендрику — ти и мала бела лопта са срцем као у лава. Ја у лову. Касно дознати шта рђави врач смислили. Жртва за воденог бога, кажу они, и казна за Тико. Ја Тико. Ја се смејати воденом богу и врачима. Тико се не смејати теби и малој белој лопти. Тико увек пријатељ. Увек. Не заборавити.

Рекавши то, Тико је подигао своју мајку са земље, пребацио је преко рамена и нестало у шипражу.

Јапански институт за насељавање емиграната купио је 94.000 хектара готово пусте земље у Парагвају, да би ту населио 2000 јапанских породица.

Кондуктер-робот из московског метроа недавно је превезао свог милионитог путника. Аутомат вози 70 километара на час и поштује ред вожње скоро у секунд.

Светска организација здравља констатује озбиљну nestaпницу лекара-психијатара у свету. Чак и у земљама где је њихов проценат већи требало би их бар још 5 до 10 пута више, јер и 5 до 10% становника више развијенијих земаља осећа потребу за њима.

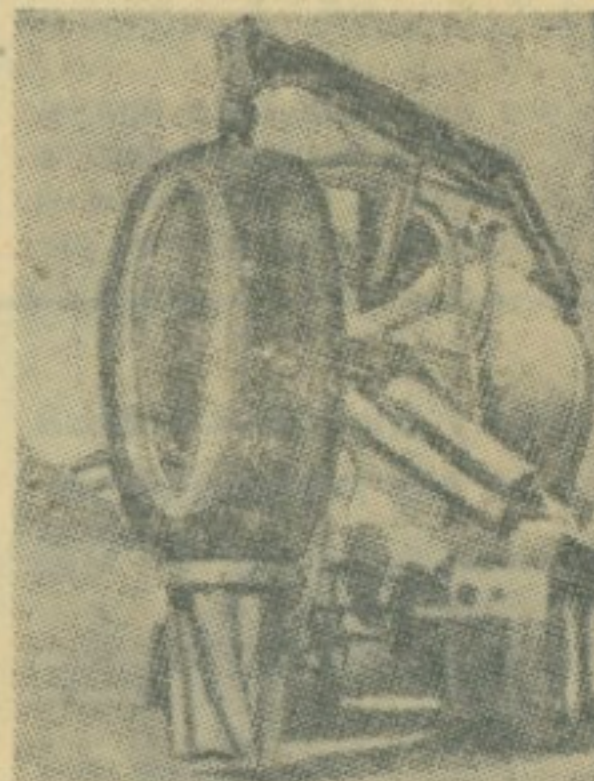
Јапанци су открили Америку још пре 4.500 година — тврде они. Као доказ им служи земљано посуђе јапанског порекла оног доба, које је пронађено у Валдивају на пацифичкој обали. Јаке струје су омогућиле њиховим морепловцима да приђу обали иако тада нису још знали за једра.

У Совјетском Савезу је пронађен ултрабрзи начин прављења бетона, који не мора претходно да се лије — за изградњу тунела и подводних конструкција.

Највише риба налази се у мртвим рукавцима америчких река — 62.500 килограма на

квадратни километар, и међу коралним гребенима — 49.000 килограма.

Специјалисти из Лењинграда да су недавно утврдили трогове живих организама у метеориту палом 18. јуна 1883. године у области Керсон у Украјини.

Иако на повни поглед личи на шивовску лопту — то је у ствари ново средство за преносење бетона. Амерички инжењери решили су проблем — бетон преносе у гуменим врећама.

У свакој врећи су две преградке: у једној је цемент, у другој вода, песок и шљунак. Бетон се неће стврднути јер цемент није помешан са водом. Када је потребно, садржина вреће се једноставно изручи у мешалицу и после неких минута смеша за бетон је готова.

НА ПЕТ СЕКУНДИ АВИОН

Ваздушни саобраћај у великом делу света постаје све већи проблем. Закрченост је на многим „небеским“ путевима довела до разних несрећа па је контрола састављена од представника пет европских земаља одлучила да овог лета ваздушни саобраћај организује по одређеном плану који би, како се у саопштењу вели, „растерети небо“ и омогућио лакше и безбедније летеве.

Контрола намерава да саобраћај регулише помоћу специјалних уређаја који се већ постављају на контролним торњевима свуда у Европи. Контролисаче се сам полазак — узлетање авиона, затим лет одређеним правцем и на одређеној висини, све до циља.

За Европу ће функционисати три таква центра који се налазе на територији Француске и још на аеродрому Орли крај Париза, у Екс — ан — Провансу крај Марсеја и у Бордоу.

Из ових аеро-контролних центара регулисаче се авионски саобраћај по читавој Европи па и саобраћај преко океана.

БНМ и БУМ
by JOE MUSIAL

ДЕЦО! ПРЕСТАЈТЕ! ДА НА МИРУ ПОПИЈЕМО ЧАЈ! А ВИ, ЈЕСТЕ ЛИ СЕ СПРЕМИЛИ ЗА СУТРАШЊИ ЧАС ПОЕЗИЈЕ?

МРЗИМ ПОЕЗИЈУ!
ПИТАМ СЕ ДА ЛИ ДЕ ОНИ ВОЛЕ!

ХЕЈ! ЖЕЛИТЕ ЛИ ДА ВАС МАЛО ЗАБАВИМО ПОЕЗИЈОМ?

МИС АЛГЕБРА ТВРДИ ДА ПОЕЗИЈА ЧИНИ ЧОВЕКА СРЕЊНИМ...
А ВИ СИГУРНО ЖЕЛИТЕ ДА БУДЕТЕ СРЕЊНИ!

ПОНИ, БРАТЕ!
КАПЕТАН ИМА ЦРВЕН НОС — КАО ДА ГА ЈЕ ЗАМОЧИО У ПАРАДАЈЗ СОС!

ШТА ЈЕ? ЗАР ВАС СТИХОВИ НЕ ХРЕБЕВАЈУ?

ИНСПЕКТОР ЈЕ ЗДЕПАСТ КАО МАЛО — И ЈОШ ЈЕ ГЛУПОЈ НЕГО КРАЈ!

МИС АЛГЕБРА ПРАВИ СЛАТКО ЛИЦЕ — А НОГЕ СУ ЈОШ ТАНКЕ КО У ПТИЦЕ!

ХВАЛА ВАМ! ПАЖЛИВО СТЕ НАС САСЛУШАЛИ! МОРА ДА СТЕ УЖИВАЛИ У ПОЕЗИЈИ!

ДА НИСТЕ ВИДЕЛИ НЕГДЕ МОГ ПРИПРИТОМЛЕНОГ ЛАВА?

ТОРАЊ ВИСОК ДВА КИЛОМЕТРА

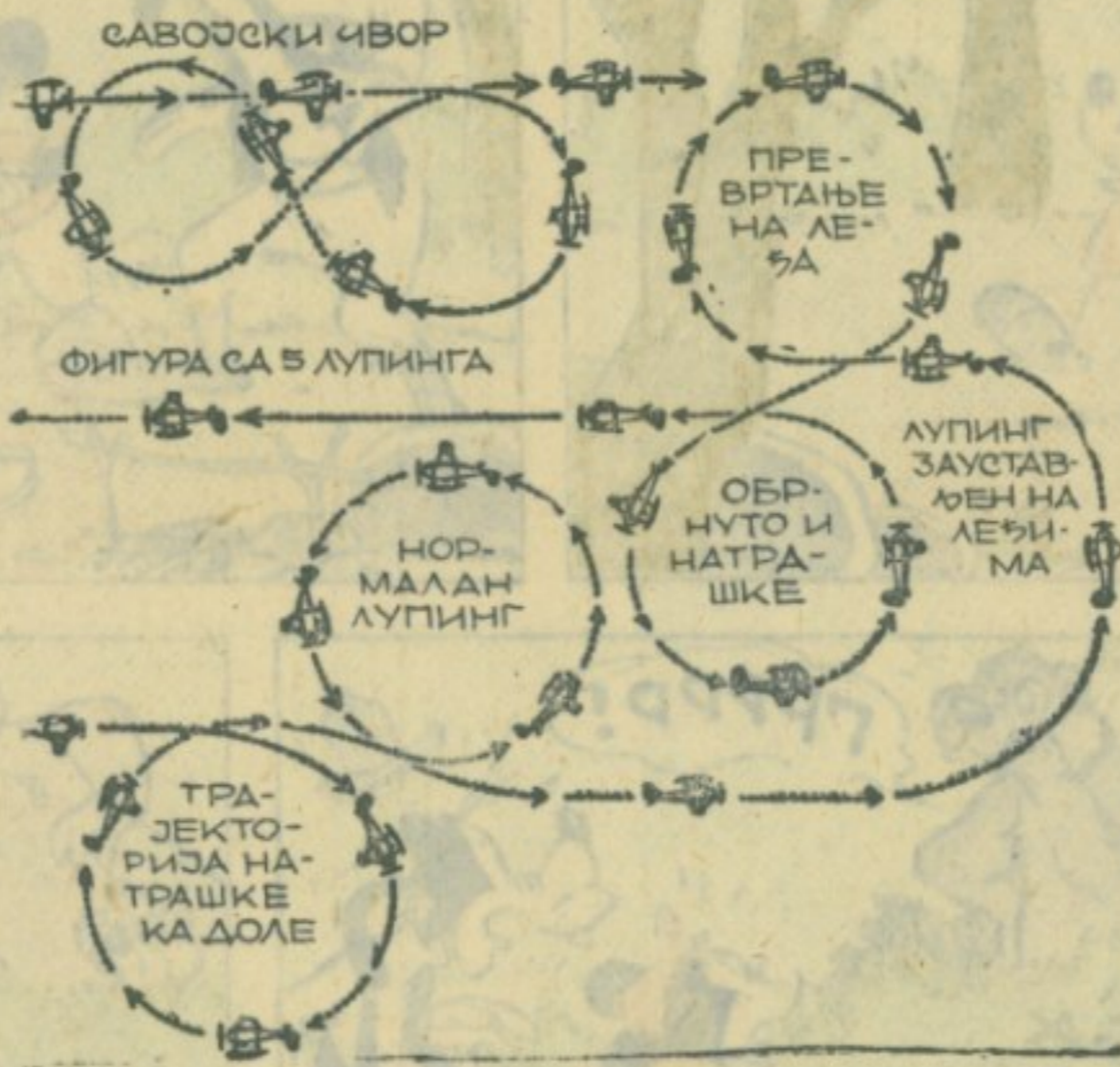
Према једној весту новинске агенције Тасс, совјетски инжењери завршили су планове за два километра високог торања који треба да буде подигнут у Москви. Торањ ће имати облик шестостране бетонске пирамиде и служиће, поред осталог, као релее и емисиона телевизијска станица. Према плану, чијом је изработом руководи академик Виктор Михаилов, торањ ће бити тежак 156.000 тона. Његов врх под притиском најшешћег оркана клатиће се лево и десно за највише 17 метара.

НОРМАЛАН ТОЧО ИЗВОДИ СЕ ЗА НАЈВИШЕ 4 СЕКУНДЕ

ВАЗДУШНЕ АКРОБАЦИЈЕ

Фантастични путеви којима пролазе ови авиони за време летења на једном ваздушном митингу личе на вртоломије у којима сваког момента прети смрт. Међутим, пилоти готово увек успевају јер дугим вежбама постижу невероватне успехе. На слици се види неколико класичних фигура.

ДВА ПУНА РАДНА СТАЖА

Зигфрид Милер, 85-годишњи фризер из места Нидершелда у Западној Немачкој, прославио је пре кратког времена 70 година непрекидног рада што представља по времену два пуна радна стажа. За све време он је свој берберски позив обављао сам, без иједног помоћника.

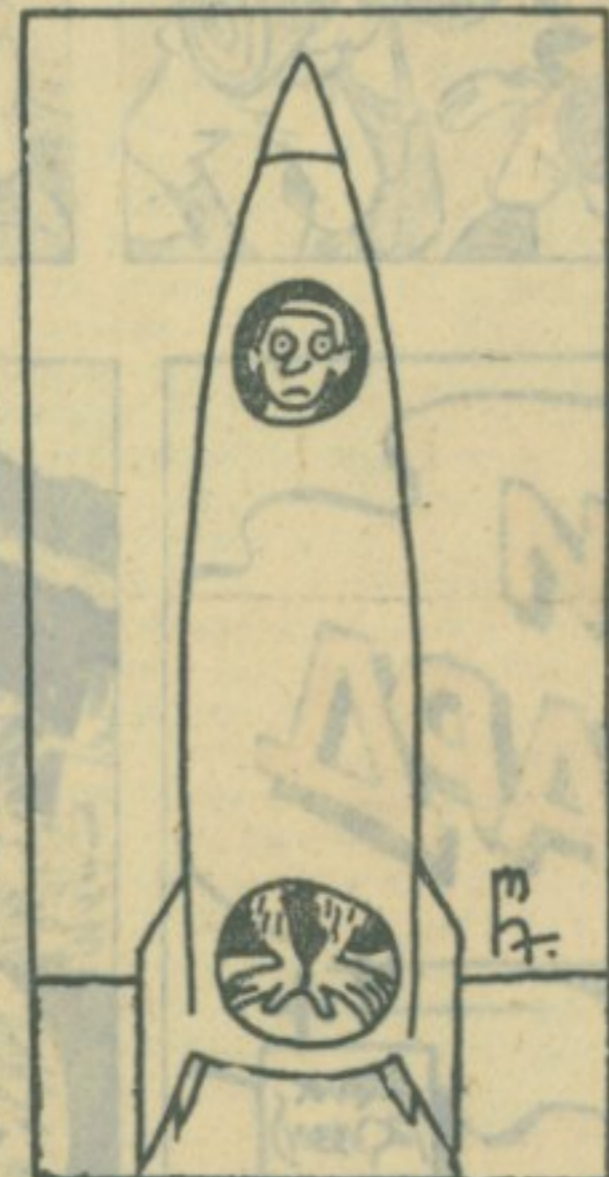
СНАГА КИЛОГРА

У Америци је произведен хидроцилиндар од сто тона за хидрауличну пресу са снагом од 41.000 тона. Приликом испитивања издржао је и притисак од 63.000 тона. Сам хидроцилиндар је направљен од неколико слојева метала.

НЕОБИЧНИ БЛИЗНАЦИ

„Пројект близнаци“ — као што је познато односи се на америчку тандем-капсулу. Али, уместо да пошаљу два човека Американци ће у првом покушају послати човека и мајмуна као његовог сапутника. Извесни биометрички опити захтевају да „сонде“ продру дубоко у човекове органе: мозак, крвне судове и друге. Због тога се још оклева са тим, утолико више што човек треба поред тога да држи и све команде у својим рукама.

С друге стране, човек-астронаут ће моћи непосредно да посматра свог сапутника-мајмуна, за све време лета кроз васиону.

ПРОДУЖЕНА АНЕСТЕЗИЈА

Совјетски хирург и члан Медицинске академије Борис Петровски, пронашао је да нарकोза у току операције има и лековито дејство. Са младим научником Сергејем Ефуни он је вршио опите и давао болеснику више дана по операцији лаку анестезију са мешавином гасова. Преписивао је болесницима после озбиљних операција срца, плућа или једњака одређену дозу анестезије у току три или четири дана, која им је продужавала лаган сан и смањивала болове. У тој продуженој анестезији болесник дише пуним плућима, што обезбеђује добро храњење органа кисеоником и спречава извесне компликације после операција као што су запаљење плућа, отоци и слично. Нови начин лечења смањује болове и убрзава оздрављење. Болесници подвргнути овом новом третману осећају се већ после 3 дана као други после две недеље од операције.

име тобожње „заштите слободног рада“. У салоне чији сопственици одбијају да плаћају месечни данак уцењивачима гангстери сваког дана убаце по двадесетак мишева који растерају муштерије.

МОРСКА ВОДА ЗА ПИЋЕ

Највећа инсталација за отклањање соли из морске воде којом је неки брод био снабдевен, монтирана је на америчком броду носачу-авиона „Ентерпрајз“. Инсталацију сачињавају четири евапоратора на два спрата од којих сваки има капацитет од 265.000 литара дневно, што одговара количини воде коју потроши 1400 породица.

ДРУГА ЗЕМЉА — ДРУГИ ОБИЧАЈИ

Службе социјалног осигурања у Западној Немачкој, Аустрији, Белгији, Луксембургу и Холандији уделе су интернационалне болесничке карте. Свима који поседују ове карте ако приликом боравка у једној од ових земаља затраже пуна лекарска заштита могу је добити као да се налазе у сопственој земљи.

МИШЕВИ ЗА УЦЕНУ

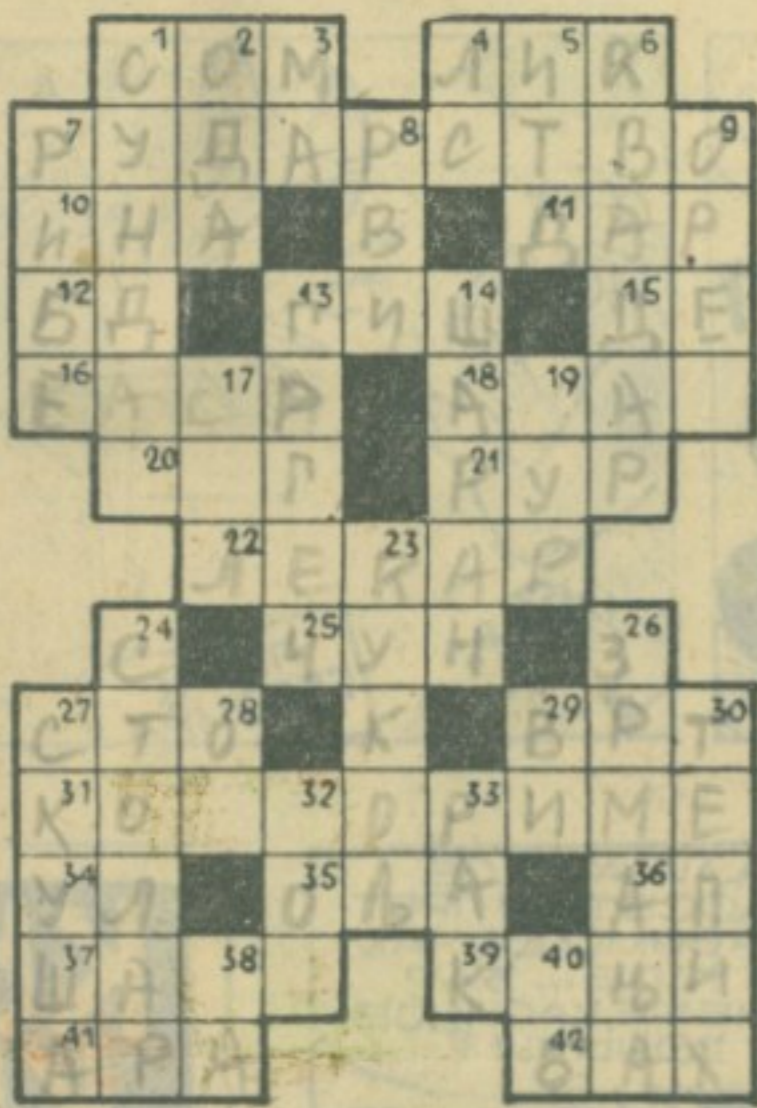
У њујоршком кварту Квинс једна банда уцењивача нашао је, изгледа, ефикасан начин да од сопственика фризерских и козметичких радњи наплаћује знатне своте на

Без дактилографкиње

У лабораторији америчке фирме „Бел“, познате по производњи телефонских апарата, конструисана је „електронска дактилографкиња“ која је у стању да дешифрије сваку восту рукописа и да га сама прекуца. Опити су показали да она греша мање него дактилографкиња, јер максималан број грешака приликом реписивања и најчешћег рукописа не премашује десет процената.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) речна риба из реда кошљорика; 4) облике; 7) једна привредна грана; 10) друга; 11) поклон; 12) друго и пето слово азбуке; 13) америчка филмска глумица немог филма (Лилијан); 15) слово латинице; 16) државна благајна; 19) носач; 20) престоница старе Аргентине; 21) индустријска област у Западној Европи; 22) доктор медицине; 23) барка; 27) део намештаја; 28) башта; 21) најмногобројнија врста риба; 34) притока Лабе у кавкаском делу СССР; 35) име руског јунака народних песама Муромца; 36) скраћеница за аутономну покрајину; 37) друга кинеска династија (1765—1123 пре н.е.); 39) птица са Новог Зеланда; 41) папагај; 42) немачки композитор.

Усправно: 1) град у Индији; 2) и један и други; 3) хемички знак за мазуријум; 4) два слова; 5) честа скраћеница; 6) једно, геометријско тело; 7) водене животиње; 8) скраћеница италијанске радио-телевизије; 9) град у СССР; 13) риба из реда кошљорика; 14) речна риба; 17) град у Француској; 19) енглески романсиер (Дори); 23) коровска биљка; 24) врста занатлије; 26) наша река; 27) морска риба; 28) позната песма Ђуре Јакшића; 29) лична заменица; 30) њилон; 32) место у Србији; 33) речна и морска животиња; 38) предлог; 40) самоглавник и сугласник.

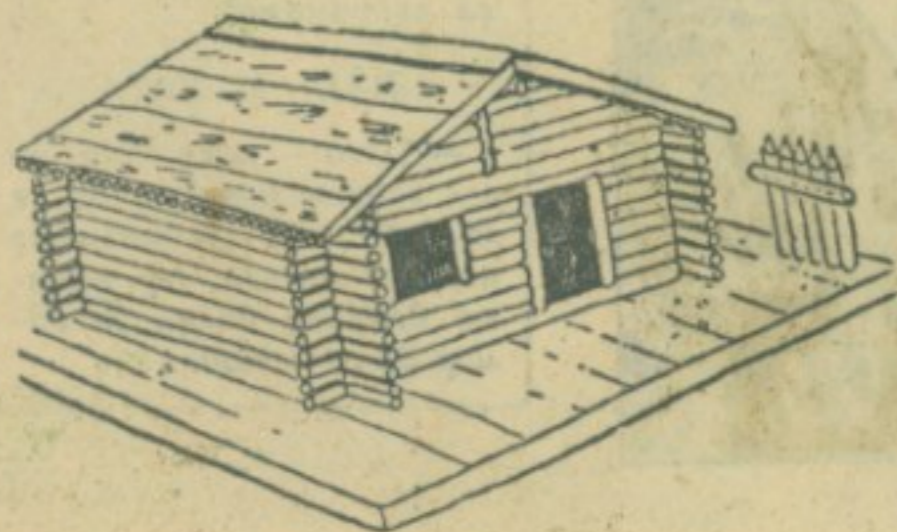
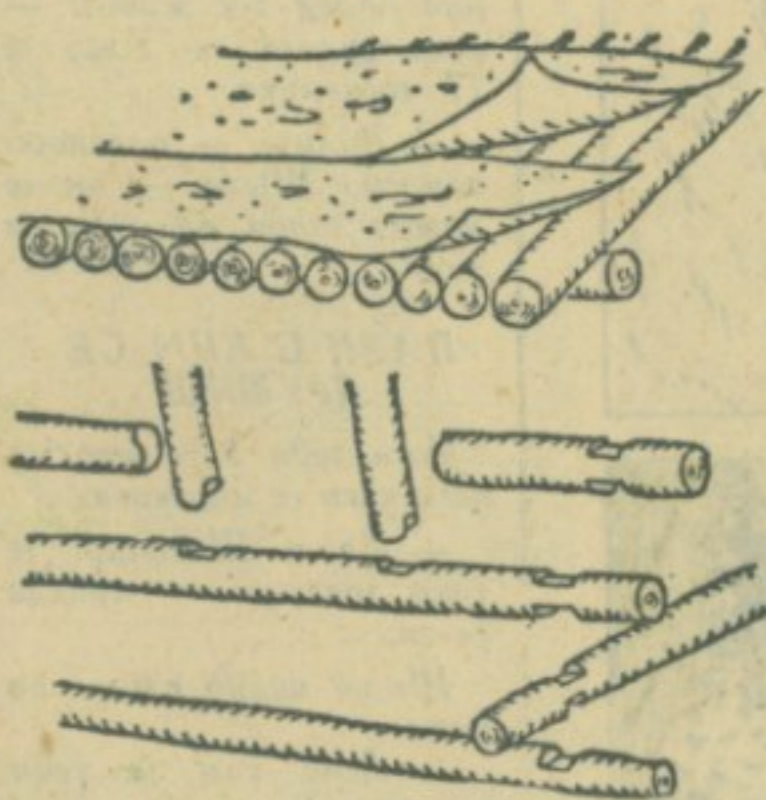
РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА
Водоравно: 1) барок; 6) Кодалвел; 8) Врла; 9) олук; 11) аванс;

13) нар; 14) на; 15) Ика; 17) нк; 18) Бу; 20) Ириг; 22) али; 24) срп; 25) спс; 26) Ват; 28) ноа; 30) алт; 32) оба; 34) ми; 35) ево; 37) аг; 38) ајај; 40) кана; 42) Ака; 43) Арп.

Усправно: 1) бола; 2) Алани; 3) Р(адоје) Д(омановић); 4) ово; 5) Кели; 6) „Крвава авлија“; 7) Луанг—Прабанг; 8) Ван; 10) Крк; 12) оки; 16) арсен; 19) ул; 21) ир; 23) Ист; 27) аг; 29) оо; 30) ама; 31) ав; 33) ага; 35) еја; 36) Ока; 39) ак; 41) ар.

НАПРАВИ САМ

ИНДИЈАНСКА КОЛИБА

Ако имате чету Индијанца-играча од олова или пластичне масе, пожелећете можда да за њих направите и одговарајућу колибу. За основу колибе употребите једну правоугаону дашчицу која не мора да буде изрендисана. За зидове и кров колибе биће вам потребни прутини од врбе или неког другог дрвета које се лако сече. Прутини не би смели да буду сувише зелени да се са њих не би љуштили кора. Слагате их као што видите на нашој слици и то тако да крајеви на угловима прелазе један преко другог. На местима укрштања треба помоћу тестериче и оштрог ножа, узећи четвороугаоне жебове, тако да се прутини „упасују“ један у други. Тако се слаже ред по ред прутини и везују се један за други сасвим танком жицом. За прозоре и врата треба поставити усправне „стубове“ чији начин углављивања такође видите на цртежу.

И кров се састоји од округлих штапића које треба покрити зеленом кором коју ћете згузити са дебљим гротовом. Најзад, ако имате стрљева колибу можете заштитити дрвеном оградом — палисадом — чији се поједини штапићи углављују у одговарајуће отворе избушене на дрвеној подлози, а затим повезују љуком попречном дашчицом.

ОПИТ ИЗ ФИЗИКЕ

Поставите на ивицу стола запаљену свећу и празну, најбоље белу боцу, као што видите на нашој слици.

Затражите онда да неко од ваших другова угаси свећу само помоћу боце, али не да просто њоме притиснете пламен. Ако нико не буде умео, ви изведете овај „трик“.

Дувајте јако кроз грлић у боцу као да хоћете да је надувате али не допуштајте да

ваздух из ње излази. Напуните боцу ваздухом из ваших плућа и брзо зачепите грлић кажипрстом. Приближите онда боцу запаљеној свећи али као што видите на нашој цртежу — да грлић буде уперен на пламен — и померите лагано кажипрст да би кроз малу рупу ваздух излазио.

Тада ћете видети да је ваздушни млаз довољан да угаси запаљену свећу.

Пазите да направите отвор на грлићу сасвим мали, као глава чиоде, а не као на нашем цртежу, јер је он тако направљен околики да бисте боље видели.

ШЕСТАР ОД МАКАЗА

Ако немате при руци шестар, а потребно вам је да опнишете круг или неки његов део, употребите маказе и комадић картона. Отвор маказа треба да одговара попречнику жељеног круга. Врховима отворених маказа пробушите картон и за време рада пазите да маказе остану у истом положају.

Јесће ли век чини да...

... прва позната забрана да се ђубре из куће не баца директно на улицу издата је по-

ловном 10. века у Страсбуру.

... стазе које служе слоновима за одлажење на појило могу да буду веома старе јер се њима служе нараштаји за нараштајима. Старост понеких од ових стаза цени се на две до три хиљаде година.

... радио-таласе из свемира први је ухватио 1931. године, амерички инжењер Карл Јански. Данас се зна да многе звезде, укључујући ту и наше Сун-

це, емитују радио-таласе различитих дужина који се могу хватити помоћу радио-телескопа.

... сплитски надбискуп Марко Антон де Доминис (1560—1624) из града Раба, велики противник папа који је умро у затвору и чије је тело по папиним наређењима спаљено, био је велики физичар и први је објаснио појаву дуге.

... коњаници у старој римској војсци сачињавали су други staleж у држави и били су привилеговани. Као знак свог staleжа но-

сили су златан прстен. Официри коњице били су старији од одговарајућих чиновца у пешадији.

... у Америци се годишње потроши преко 12 милијарди таблета аспирина.

... малајске дивље кокоши веома су раторборне и насртљиве и птице-грабљивце које се преваре и покушају да их нападну најчешће се лоше поведу.

... према статистичким подацима у Европи

мушкарци пију више млека од жена.

... у суморној равници Солзберрија у Стоуиленцу у Енглеској, уздижу се високи стубови од 50 тона на чијем се врху налазе украси од пет и по тона. Археолози почињу да одговорају тајни ових необичних стубова подигнутих више од хиљаду година пре доласка Келта. Сматрају да су их Грци подигли јер су пронашли цртеж једног мача, који се правно у Микени око 1600. године пре наше ере.

... хладније је на Јужном полу него на Северном.

... богомољка има пет очију.

Ква-Ква!
 вођује Паја Патак
 НИЈЕ ЛАЖОВ

Шила се запослио као полицајац и после једне провале у његовом рејону пован је код судије.

— Да ли сте ноћас за време дежурства приметили кога сумњивог? — упита га судија.

— Да — одговори Шила — видео сам једног непознатог човека и како је била ноћ упитао сам за шта ту ради. Он ми је одговорио да има намеру да отвори једну часовничарску радњу.

— Па он је та и уценио поред вас живог! — рече судија. — Узео је 17 часовника.

— Видите — одговори поносно Шила — он је можда лопов, али није лажов!

ПАЗИ С КИМ СЕ ДРУЖИШ

Пата грди Рају што не нази како се изражава.

— Па и Шекспир је тако говорио — правда се он.

Шила мудро слуша па каже:

— Лепо сам ја теби говорио да се не дружиш са странцима!

ПАЈА И ПАТА

— Пато — каже Паја — све године морали да се лишиш свог уобичајеног нервног напада, јер немамо довољно новца за одмор да се лечиш.